

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Financování a analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace
Funding and Economy Analysis of the Selected State-funded Institution

Student:	Bc. Jana Blažková
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.

Ostrava 2016

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jana Blažková**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: **Financování a analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace**
Funding and Economy Analysis of the Selected State-funded Institution
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Charakteristika příspěvkových organizací
  3. Financování vybrané příspěvkové organizace
  4. Analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. Praha: Grada Publishing, 2012. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.
MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-664-8.
PROKÚPKOVÁ, Danuše a Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2015*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 292 s. ISBN 978-80-7478-833-8.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, kromě příloh č. 1 – 8, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 22.4. 2016

Bc. Jana Blažková

Obsah

1	Úvod	5
2	Charakteristika příspěvkových organizací.....	7
2.1	Vymezení neziskových organizací	7
2.2	Příspěvkové organizace	10
2.2.1	Vznik a zánik příspěvkových organizací	11
2.2.2	Výhody a nevýhody právní formy příspěvkové organizace.....	12
2.3	Příspěvkové organizace zřízené státem	13
2.3.1	Hospodaření státem zřízené příspěvkové organizace	13
2.3.2	Financování příspěvkové organizace zřízené státem	14
2.4	Příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem.....	19
2.4.1	Vznik, zrušení a sloučení příspěvkové organizace.....	20
2.4.2	Majetek příspěvkové organizace	20
2.4.3	Rozpočet příspěvkové organizace	21
2.4.4	Hospodaření příspěvkové organizace územního samosprávného celku	22
2.4.5	Financování příspěvkové organizace územního samosprávného celku	22
2.5	Účetnictví příspěvkových organizací	25
3	Financování vybrané příspěvkové organizace.....	27
3.1	Charakteristika vybrané příspěvkové organizace	27
3.2	Činnost vybrané příspěvkové organizace	27
3.2.1	Domov seniorů	28
3.2.2	Domov se zvláštním režimem	30
3.2.3	Pečovatelská služba.....	33
3.2.4	Fakultativní činnost příspěvkové organizace	35
3.3	Žádost o poskytování sociální služby	37
3.4	Financování příspěvkové organizace.....	37
3.4.1	Příjmy z vlastních zdrojů.....	38
3.4.2	Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	40

3.4.3	Neinvestiční příspěvek zřizovatele.....	40
3.4.4	Individuální dárcovství.....	42
4	Analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace.....	45
4.1	Horizontální analýza.....	45
4.1.1	Horizontální analýza rozvahy – aktiv.....	46
4.1.2	Horizontální analýza rozvahy – pasiv	48
4.1.3	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty.....	51
4.2	Vertikální analýza.....	52
4.2.1	Vertikální analýza aktiv a pasiv	53
4.2.2	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.....	54
4.3	Poměrová analýza.....	57
4.3.1	Ukazatele finanční stability	58
4.3.2	Ukazatele zadluženosti	59
4.3.3	Ukazatele rentability	60
4.3.4	Ukazatele likvidity	61
4.3.5	Ukazatele aktivity (obratu).....	65
4.4	Ukazatele autarkie	67
4.5	Závěrečné shrnutí a zhodnocení finanční situace organizace.....	68
5	Závěr.....	71
	Seznam použité literatury.....	73
	Seznam zkratk	76
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Příspěvkové organizace (PO) jsou neziskové veřejnoprávní organizace příspěvkového typu. Tyto neziskové organizace nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání ani s cílem produkce zisku. V našich podmínkách existuje několik skupin neziskových organizací: vzájemně prospěšné, veřejně prospěšné, organizace rozpočtového nebo příspěvkového typu a ostatní veřejně prospěšné organizace. Konkrétní typy mají odlišné poslání a jejich činnost se řídí odlišnými pravidly.

Neziskové organizace jsou takto nazývány také proto, že činnost těchto organizací nelze provozovat jako samofinancování. Příspěvkové organizace jsou bezprostředně vázány na zřizovatele a většina důležitých rozhodnutí musí být schválena právě zřizovatelem organizace. Majetek příspěvkové organizace je jí k dispozici bezplatně a může s ním hospodařit dle podmínek stanovených ve zřizovací listině.

Zřizovatelem příspěvkových organizací může být obec, kraj či stát, a ten rozhoduje o výsledku hospodaření příspěvkových organizací podle platných právních předpisů. V České republice rozlišujeme příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem a příspěvkové organizace zřizované státem. Každý ze dvou typů příspěvkových organizací upravuje jiný zákon – státní příspěvkové organizace jsou v úpravě zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, a úpravu příspěvkových organizací územně samosprávného celku najdeme v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Činnosti organizací jsou financovány z rozpočtu městského (obecního) úřadu, a to buď odvodem, nebo příspěvkem. Největší zastoupení v ČR mají příspěvkové organizace v oblasti vzdělávání (školy), poskytování sociálních služeb (pečovatelské zařízení či dětské domovy) nebo v oblasti kultury (muzea, galerie, divadla).

Cílem diplomové práce je obecně charakterizovat neziskové organizace a postavení příspěvkových organizací, zaměřit se na konkrétní příspěvkovou organizaci - Domov seniorů Hranice, p. o. a vyhodnotit financování a hospodaření dané příspěvkové organizace.

Nejprve budou charakterizovány neziskové organizace jako takové a postavení příspěvkových organizací, jejich právní úprava, účetnictví a finanční hospodaření obecně. Další kapitola bude zaměřena na konkrétní příspěvkovou organizaci a její zdroje financování. Poslední kapitola bude praktická, dle účetních výkazů bude zpracována analýza hospodaření dané příspěvkové organizace vč. vyhodnocení výsledků analýzy. V práci budou použity metody popisu, komparace, syntézy, analýzy a nakonec zhodnocení výsledků.

2 Charakteristika příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace patří do jedné ze skupin neziskových organizací, v začátku kapitoly je tedy uvedena charakteristika a členění neziskových organizací.

2.1 Vymezení neziskových organizací

Neziskové organizace nejsou založeny za účelem podnikání ani tvorby zisku. Jsou zřízeny pro své konkrétní poslání, kterým uspokojují přesně žádané služby. Existuje mnoho pohledů, ze kterých se dají neziskové organizace rozdělovat.

Podle účasti státu na jejich řízení se neziskové organizace dělí na státní (vládní) a nestátní (nevládní). Mezi státní neziskové organizace patří organizační složky a příspěvkové organizace, které zabezpečují výkon státní správy a zajištění veřejných služeb, např. zdravotnictví, školství a sociální služby. Zřizovatelem může být stát, kraj, obec či jejich organizační složka. Nestátní neziskové organizace jsou spolky, ústavy, nadace a nadační fondy. Věnují se podobným službám jako státní neziskové organizace. [2]

Dalšími nestátními neziskovými organizacemi, které jsou zakládány ve veřejném zájmu k plnění požadovaných cílů, jsou např.:

- politické strany a hnutí (zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích),
- registrované církve a náboženské společnosti (zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností),
- veřejné výzkumné instituce (zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích),
- školské právnické osoby (zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon).

Po rekonstrukci soukromého práva vstoupil v platnost nový občanský zákoník (NOZ)¹, který nabyl účinnosti od 1. 1. 2014. Podle něj rozlišujeme různé typy neziskových organizací.

Spolek (§ 214 NOZ) - jedná se o právnickou osobu, která je založená za účelem naplňování určitého zájmu jeho zakladatelů.

---

¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Ústav (§ 402 NOZ) - je založen k provozování činností užitečných pro veřejnost a výsledky těchto činností jsou všem rovnocenně dostupné za předem stanovených podmínek.

Obecně prospěšné společnosti - existující obecně prospěšné společnosti (OPS), které byly založeny před nabytím účinnosti NOZ, mohou nadále držet svoji právní formu, nebo zvolit transformaci na jinou právní formu (např. nadace, nadační fond či ústav).

Nadace (§ 306 NOZ) - fungují jako účelová sdružení majetku. Účel nadace může být buď veřejně prospěšný (podpora obecného blaha), nebo také dobročinný (podpora určitého okruhu osob).

Nadační fond (§ 394 NOZ) - podobně jako nadace se zakládají nadační fondy k určitému společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu.

Přidružený fond (§ 349 NOZ) – jedná se o nadaci bez právnické osoby, která má prostředky a nechce zakládat vlastní novou nadaci nebo nadační fond, a tak svěří tyto prostředky do správy již existující nadace.

Občanský zákoník zavádí nový pojem, který se používá v neziskovém sektoru, a to je pojem veřejná prospěšnost. *Veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.*²

Sociální družstvo - zcela nová právní forma právnické osoby, která je upravena v zákoně o obchodních korporacích.³

Dalším členěním obecně známým je:

- veřejně prospěšné organizace:
  - účelová sdružení majetku - obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy,
  - sdružení občanů – politické strany a hnutí, církve a náboženské společnosti,
- vzájemně prospěšné organizace – sdružení osob na základě členství (profesní komory),
- státní (vládní) organizace – soukromoprávní organizace,

---

² § 146 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

- nestátní (nevládní) organizace – rozpočtový typ organizací.

Obdobné rozdělení neziskových organizací může vypadat takto:

- vzájemně prospěšné neziskové organizace - soukromoprávní (zájmová sdružení právnických osob vč. odborových organizací),
- veřejně prospěšné neziskové organizace - soukromoprávní (obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti),
- neziskové organizace rozpočtového a příspěvkového typu – veřejnoprávní (organizační složky státu, územně samosprávné celky, příspěvkové organizace, obce),
- ostatní veřejně prospěšné neziskové organizace – veřejnoprávní (Česká televize, Český rozhlas). [13]

Každá nezisková organizace musí mít potřebné finanční zdroje, aby splňovala účel svého založení. Financování nestátních neziskových organizací je velmi specifické a spojuje v sobě ekonomické, finanční, ale i sociální, společenské a marketingové prvky. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, věnuje pozornost (dle § 1 tohoto zákona) finančnímu hospodaření organizačních složek státu, zařízení státu majících obdobné postavení jako organizační složka státu a příspěvkovým organizacím zřízených organizačními složkami státu. Ustanovení zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů se vztahují na finanční hospodaření svazku obcí, organizačních složek územních samosprávných celků a příspěvkových organizací ÚSC. Neziskové organizace se snaží o optimalizaci finančních zdrojů k zajištění dlouhodobé strategie zajištění financí. [8]

Úspěšná nezisková organizace uplatňuje vícezdrojové financování a tím rozděluje své příjmy na:

- příjmy z prodeje výrobků a služeb (např. i symbolická platba za výrobky),
- příjmy od individuálních dárců (např. v důsledku nehod či mimořádných událostí),
- příjmy od firemních dárců (očekávají protislužbu, např. reklamu),
- příjmy z veřejných zdrojů (veřejné rozpočty a fondy EU, avšak získání těchto prostředků může způsobit značnou administrativní zátěž a omezení),

- příjmy z nadací a nadačních fondů (dají prostředky na projekty podle své nadační politiky),
- příjmy od jiných subjektů (neziskové organizace, obchodní komory, zahraniční organizace) – např. formou benefičních akcí či veřejných sbírek. [6]

Pro financování činnosti neziskových organizací se rozdělují zdroje financování na vlastní a cizí zdroje. Mezi vlastní zdroje financování patří příjmy z vlastní činnosti organizace a příspěvky od členů dané organizace. Do cizích zdrojů můžeme zařadit příjmy ze státního rozpočtu a rozpočtů územních samosprávných celků, příjmy z loterií, her a sponzoringu, dále zde můžeme uvést příjmy z veřejných sbírek, dary od fyzických osob či z nadačních fondů.

2.2 Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace můžeme definovat jako neziskové organizace rozpočtového a příspěvkového typu, tvoří tedy jednu ze skupin nevýdělečných organizací. Jedná se vždy o právnické osoby a také poplatníky daně z příjmů právnických osob. Mezi nejčastější oblasti působení příspěvkových organizací patří vzdělávání, zdravotnictví, sociální služby, kultura či obrana a bezpečnost. Důležitým rysem příspěvkových organizací je skutečnost, že organizace má ke svému zřizovateli (územně samosprávnému celku nebo státu) rozpočtový vztah. V České republice jsou příspěvkové organizace upraveny podle toho, kdo je zřizovatelem. [30]

Státem zřízené příspěvkové organizace (Kapitola 2. 2) jsou upraveny těmito zákony:

- zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem (Kapitola 2. 3) jsou upraveny na základě:

- zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů,

- zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

2.2.1 *Vznik a zánik příspěvkových organizací*

Příspěvkové organizace vznikají dnem rozhodnutí zřizovatele a zapisují se do obchodního rejstříku. Návrh na zápis provádí zřizovatel a ten pak také vydává zřizovací listinu. Listina musí obsahovat: ⁴

- úplný název zřizovatele (v případě obce i zařazení do okresu),
- název, sídlo příspěvkové organizace a identifikační číslo osoby (název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací),
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, pokud se organizační složce předává k hospodaření,
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců,
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Zřizovací listina je základní a nejdůležitější dokument příspěvkové organizace a má zásadní význam pro její existenci a další fungování.

Příspěvková organizace může do svého vlastnictví nabýt pouze takový majetek, který je potřebný k výkonu její činnosti, a to: ⁵

- bezúplatným převodem od svého zřizovatele,
- darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele,
- děděním (bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele je povinnost odmítnout dědictví),
- jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Jestliže se majetek stane pro příspěvkovou organizaci nepotřebný, nabídne ho přednostně zřizovateli bezúplatně. V případě nepřijetí této nabídky zřizovatelem může

⁴ § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

⁵ § 27 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

příspěvková organizace převést majetek do vlastnictví jiné osoby dle podmínek stanovených zřizovatelem.

Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí či zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, ve kterém určí, v jakém rozsahu přechází majetek, práva a závazky na nové nebo přejímající organizace. Sloučení nebo splynutí příspěvkových organizací se může týkat pouze organizací téhož zřizovatele.

Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace.

2.2.2 Výhody a nevýhody právní formy příspěvkové organizace

První výhodou této právní formy je majetek. Ten je k dispozici bezplatně a organizace s ním může hospodařit, ale pouze v rámci podmínek stanovených ve zřizovací listině. Nevýhodou zde může být to, že majetek je ve vlastnictví zřizovatele, tudíž s ním může hospodařit jen v rozsahu daným zřizovatelem.

Výhodná se může zdát i skutečnost, že má organizace zajištěné financování od zřizovatele ve formě příspěvku na činnost. Tohle je možné pouze tehdy, pokud je příspěvek skutečně ve výši rozdílu mezi náklady a výnosy. Jinak by hrozil nevyrovnaný výsledek hospodaření příspěvkové organizace a tím by se snížila kvalita a kvantita poskytovaných služeb. Příspěvková organizace také vytváří stabilní vztahy realizované veřejné služby tam, kde je služba poskytována.

Obecně nevýhody převažují nad výhodami. Nevýhodou je omezená možnost samostatného rozhodování. Příspěvková organizace je bezprostředně vázaná na zřizovatele a většina důležitých rozhodnutí podléhají schválení od zřizovatele. Tím pak dochází ke snížení odpovědnosti vedení organizace a brzdí to její individualizaci v poskytování služeb. [31]

Nevýhodnou oblastí ještě donedávna byly odpisy. Avšak po novelizaci⁶ zákona č. 586/1992, o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, už příspěvkové organizace mohou daňově odepisovat svěřený majetek a o daňové odpisy pak následně snížit svůj daňový základ. V oblasti daňové a účetní jsou všechny formy neziskových organizací

---

⁶ Bod 14. zákona č. 216/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

komplikovanější. Náročnější je také administrace spojená s evidencí jednotlivých druhů činností a s nimi souvisejících příjmů a výdajů.

2.3 Příspěvkové organizace zřízené státem

Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů⁷ upravuje např. i finanční hospodaření příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu. Příspěvkové organizace zřizuje některý z orgánů státní správy a jejich výkon se řídí podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Zřizovatel použije pro účely vzniku takový majetek, ke kterému má on nebo jím zřízená organizační složka právo hospodařit. Ke zřízení příspěvkové organizace je zapotřebí souhlas ministerstva financí. Zřizovatel pak vydá opatření spolu se zřizovací listinou, a toto zřízení musí následně oznámit v Ústředním věstníku ČR. Ve zřizovací listině musí být uvedeno označení zřizovatele, název a sídlo organizace, datum vzniku organizace a doba, na kterou se zřizuje, dále soupis svěřeného majetku, organizační uspořádání a funkční označení vedoucího organizace. Po zřízení je příspěvková organizace povinna vydat svůj status, který musí být schválen zřizovatelem. [31]

2.3.1 Hospodaření státem zřízené příspěvkové organizace⁸

Podmínky hospodaření příspěvkových organizací upravuje § 53 zákona o rozpočtových pravidlech. Příspěvková organizace hospodaří podle svého rozpočtu, který musí být sestavený jako vyrovnaný po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu nebo stanovení odvodu do státního rozpočtu. Rozpočet může obsahovat pouze náklady a výnosy, které souvisejí s poskytovanými službami hlavní činnosti organizace.

Finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele jsou tak poskytovány na základě rozhodnutí zřizovatele o výši příspěvku. Příspěvek se stanoví jako rozdíl mezi plánovanými příjmy a výdaji, které souvisí s hlavní činností příspěvkové organizace. Při sestavování rozpočtu by měla organizace zahrnout všechny prostředky přijaté a vynaložené v běžném

---

⁷ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁸ § 53 – 55 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

roce, aby nedocházelo k vyšším nárokům na státní rozpočet. Může se stát, že organizace poskytující srovnatelný výstup za srovnatelných podmínek, získají různě vysoké příspěvky. [30]

Příspěvkové organizace disponují finančními prostředky z vlastní činnosti, přijatými z rozpočtu zřizovatele, prostředky svých fondů, peněžitými dary a také dotacemi. Musí také zajistit, aby si nezhoršila stanovený hospodářský výsledek a nevznikly jí úhrady, které nejsou kryty jejím rozpočtem.

Hospodářský výsledek organizace je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem po zdanění vytvořeným v jiné činnosti. Jestliže hospodaření za běžný rok skončí ztrátou po zahrnutí příspěvku, musí zřizovatel s příspěvkovou organizací zabezpečit úhradu této ztráty do konce následujícího rozpočtového roku. Úhrada zhoršeného výsledku hospodaření může být: ⁹

- z rezervního fondu,
- z rozpočtu kapitoly zřizovatele (pokud není dostatek peněžních prostředků v rezervním fondu příspěvkové organizace),
- ze zisku po zahrnutí příspěvku na provoz a odvodu z provozu v následujícím rozpočtovém roce (pokud není dostatek peněžních prostředků ani v rozpočtu kapitoly).

Jestliže hospodaření PO skončí zlepšeným hospodářským výsledkem, přednostně se použije k úhradě zhoršeného výsledku hospodaření.

Peněžní prostředky může příspěvková organizace používat pouze k určeným účelům a úhrady, ke kterým se zaváže v běžném roce, pak nesmí překročit její rozpočet na daný rok. Účetní závěrku státní příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni schvaluje její zřizovatel nebo ten, kdo vykonává zřizovatelskou funkci. ¹⁰

2.3.2 *Financování příspěvkové organizace zřízené státem*

Zřizovatel podle § 54 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech stanovuje takové finanční vztahy:

---

⁹ § 55 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

¹⁰ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

- příspěvek na provoz ze státního rozpočtu (rozpočtované náklady bez příspěvku ze státního rozpočtu překračují rozpočtované výnosy),
- odvod z provozu do státního rozpočtu (pokud rozpočtované výnosy překračují rozpočtované náklady),
- individuální a systémové dotace na financování programů a akcí,
- návratná finanční výpomoc („prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, bezúročně právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel, které je povinen jejich příjemce vrátit do státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu,¹¹⁾,
- odvod z odpisů (zřizovatel může stanovit v případě, že nepočítá s dalším rozvojem činnosti PO a omezuje její činnost, uvažuje o jejím zrušení nebo tehdy, kdy objem odpisů převyšuje reálné potřeby PO v oblasti reprodukce majetku),
- dotace na úhradu provozních výdajů (jsou nebo mají být kryty rozpočtem EU vč. stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů),
- dotace na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv (ČR jsou svěřeny prostředky z finančních mechanismů vč. stanoveného podílu SR na financování těchto výdajů).

Příspěvková organizace vytváří své peněžní fondy.¹² Tvorbu jednotlivých fondů provádí PO v následujícím roce poté, co byl vytvořen zlepšený hospodářský výsledek a jejich tvorbu musí schválit zřizovatel. Pokud organizace vykázala zlepšený hospodářský výsledek a uhradila jím případný zhoršený výsledek hospodaření předchozího roku, může tento výsledek rozdělit do fondů takto:

- do fondu odměn do výše 80 % zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace (nejvýše však do výše 80 % limitu prostředků na platy),
- do fondu reprodukce majetku do výše 25 % zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace,
- do rezervního fondu bez omezení.

---

¹¹ § 3 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

¹² § 56 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

Rezervní fond

Příspěvková organizace může vytvářet rezervní fond ze zlepšeného výsledku hospodaření, z přijatých peněžních darů, z prostředků převedených nespotřebovaných dotací a z peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí. Z rezervního fondu může příspěvková organizace uhradit zhoršený hospodářský výsledek, hradit sankce, doplnit fond reprodukce majetku se souhlasem zřizovatele nebo ho použít k překlenutí časového nesouladu mezi náklady a výnosy.

Fond reprodukce majetku

Prostředky z fondu reprodukce majetku může organizace využít na financování pořízení a technického zhodnocení hmotného či nehmotného dlouhodobého majetku, dále pak jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování dlouhodobého nebo krátkodobého majetku (účtují se do výnosů příspěvkové organizace), nebo k úhradě přijatých úvěrů na financování programů po schválení ministerstva.

Fond reprodukce majetku tvoří příspěvková organizace z:

- odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku,
- přidělu ze zlepšeného výsledku hospodaření,
- výnosů z prodeje dlouhodobého movitého hmotného a nehmotného majetku,
- darů a výnosů povolených veřejných sbírek určených na pořízení a technické zhodnocení majetku,
- výnosů z prodeje nemovitého majetku (PO nabyta darem nebo děděním ve prospěch státu),
- účelových prostředků poskytnutých ze zahraničí a technické zhodnocení majetku.

Fond odměn

Do fondu odměn mohou být přiděleny prostředky ze zlepšeného výsledku hospodaření a z tohoto fondu se hradí přednostně překročení prostředků na platy podle zvláštního právního předpisu.

Fond kulturních a sociálních potřeb

Úprava fondu kulturních a sociálních potřeb je uvedena ve vyhlášce č. 114/2002 Sb., Ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb. Základním přidělem (1,5 % z ročního objemu nákladů) do fondu kulturních a sociálních potřeb jsou náklady

zúčtované na platy a náhrady platů (popř. na mzdy a náhrady mzdy), na odměny za pracovní neschopnost, odměny v rámci odborného výcviku žákům učilišť a na stipendia interním vědeckým aspirantům a zaměstnancům na studijních pobytech. U příspěvkových organizací může být příjmem fondu také příjem z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz PO z fondu přispívá. Prostředky fondu musí organizace ukládat na samostatný účet

u bank a poboček zahraničních bank. Veškerá plnění z fondu, mimo sociální výpomoc, sociální půjčky a dary, dostávají zaměstnanci nepeněžní formou. V rámci účetní závěrky se pak provede vyúčtování skutečného základního přídělu.

Fond musí být naplňován v souladu se schváleným rozpočtem. Další hospodaření a příjmy stanoví ministerstvo vyhláškou. Tento fond je určen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen:

- zaměstnancům v pracovním poměru k zaměstnavateli,
- státním zaměstnancům podle zákona o státní službě,
- příslušníkům ve služebním poměru,
- soudcům, žákům středních odborných učilišť a učilišť,
- interním vědeckým aspirantům, příp. rodinným příslušníkům zaměstnanců.

V § 4 – 14 vyhlášky o fondu kulturních a sociálních potřeb¹³ jsou uvedeny výdaje, které lze čerpat z fondu v souladu se schváleným rozpočtem.

Příspěvky na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců – nákup vitaminových prostředků, příspěvky na očkování proti chřipce, klíšťové encefalitidě a hepatitis A, příspěvek na vybavení ke zlepšení pracovních podmínek (oděvy, obuv), a další.

Pořízení hmotného majetku – z fondu FKSP se hradí pořízení hmotného majetku, který slouží kulturním a sociálním potřebám zaměstnanců.

Půjčky na bytové účely – může se jednat o půjčky na pořízení bytu nebo domu, na složení členského podílu na družstevní byt, na provedení změny stavby domu nebo bytu, dále pak na koupi bytového zařízení, na nesplacený zůstatek půjčky z fondu na bytové účely

---

¹³ Předpis č. 114/2002 Sb., vyhláška Ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb

manžela (manželky) či půjčky poskytnuté předchozím zaměstnavatelem. Půjčky z fondu jsou bezúročné za těchto podmínek:

- při poskytnutí více půjček jednomu zaměstnanci nesmí součet zůstatků nesplacených půjček a nové půjčky přesáhnout 100 000 Kč, z toho na koupi bytového zařízení nesmí přesáhnout částku 50 000 Kč,
- prostředky z půjčky lze použít pouze k přímé úhradě daného účelu dle smlouvy o půjčce a splatnost každé půjčky je nejpozději do 10 let od uzavření smlouvy o půjčce.

Stravování – jedná se o závodní stravování.¹⁴

Dovolená a rekreace – lze přispívat zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům na dovolenou, vč. rekreace, lázeňské léčby a rekreačních pobytů (v tuzemsku i v zahraničí).

Kultura, vzdělávání, tělovýchova a sport – může se jednat o vstupenky na různé kulturní a sportovní akce vč. dopravy, dále o příspěvek na náklady na kulturní, tělovýchovné a sportovní akce pořádané příspěvkovou organizací, a také se z fondu mohou hradit náklady na vzdělávací kurzy.

Výměnné akce – z fondu lze hradit pobytové náklady zaměstnanců jiných tuzemských i zahraničních právnických a fyzických osob při vzájemných výměnných rekreacích, zájezdech, kulturních akcích či sportovních soutěžích.

Sociální výpomoci a půjčky – může se jednat o jednorázovou sociální výpomoc zaměstnancům, popř. jejich nejbližším pozůstalým, v mimořádně závažných případech, do částky nejvýše 15 000 Kč. Při postižení živelní pohromou nebo havárií může být poskytnuta výpomoc nejvýše v částce 30 000 Kč. V případě bezúročné půjčky k překlenutí tíživé finanční situace lze poskytnout z fondu nejvýše 20 000 Kč nebo 50 000 Kč v případech postižení živelní, ekologickou či průmyslovou havárií. Výpomoci a půjčky se poskytují v hotovosti v souladu s rozpočtem fondu.

Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření – z fondu je možné hradit část příspěvku na penzijní připojištění¹⁵ nebo doplňkové penzijní spoření¹⁶, avšak nejvýše 90 % částky, kterou se zaměstnanec zavázal hradit.

---

¹⁴ Vyhláška č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích

Pojistné na soukromé životní pojištění – uhradit může PO pojišťovně část pojistného na soukromé životní pojištění na základě pojistné smlouvy, nejvýše však 50 % částky pojistného, kterou se zaměstnanec zavázal hradit. Je zde podmínka, že smlouva musí být uzavřena na výplatu pojistného plnění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení 60 let věku.

Příspěvek odborové organizaci – jedná se o úhradu prokazatelných nákladů vzniklých v souvislosti s plněním oprávnění vyplývajících z pracovněprávních předpisů.

Dary – mohou to být jak věcné, tak peněžní dary, např. za mimořádnou aktivitu při poskytnutí osobní pomoci, při pracovních výročí 20 a každých dalších 5 let trvání pracovního poměru u zaměstnavatele, při životních výročí 50 let a každých dalších 5 let věku, nebo při prvním odchodu do starobního nebo invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně. Nejvýše může celková výše darů činit 15 % základního přídělu s tím, že nevyčerpanou část limitu lze převést do dalšího roku pro stejný účel, a to nad stanovený limit.

2.4 Příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem

V zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů¹⁷ je uvedena tvorba, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků (ÚSC), kterými jsou obce a kraje. Zákon dále stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky ÚSC a upravuje zakládání a zřizování právnických osob ÚSC.

Příspěvková organizace může vedle hlavní (neziskové) činnosti provozovat i doplňkovou činnost, která musí být v souhrnu zisková. Činnosti se sledují odděleně a zisk z doplňkové činnosti musí být vždy použit ve prospěch činnosti hlavní. Statutární orgán jedná za PO a vystupuje jménem příspěvkové organizace, ve většině organizací je označován jako „ředitel“.

---

¹⁵ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

2.4.1 *Vznik, zrušení a sloučení příspěvkové organizace*

Zastupitelstvo rozhoduje o zřízení, zrušení, sloučení nebo splynutí příspěvkových organizací, a také schvaluje zřizovací listiny PO. Na procesu zřízení příspěvkové organizace se podílí také rada obce (kraje) a připravuje zastupitelstvu návrhy pro jednání. Příspěvková organizace vzniká dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí o jejím zřízení.¹⁸ Na návrh zřizovatele je povinný zápis PO do obchodního rejstříku, ale tento zápis má pouze deklaratorní účinky (evidenční). Rejstříkové soudy kontrolují nezaměnitelnost názvu organizace a mohou případně žádat o jeho změnu. Součástí názvu by měl být text „příspěvková organizace“. V Ústředním věstníku České republiky se zveřejňují všechny důležité skutečnosti související se vznikem, zrušením, rozdělením, sloučením či splnutím. Zřizovatel tyto skutečnosti oznamuje do 15 dnů ode dne, kdy k uvedené skutečnosti došlo.

Rozhodnutí o zrušení je v pravomoci zastupitelstva obce (kraje). Dochází k tomu dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, kde určí rozsah majetku, práv a závazků, ve kterém přechází na nové nebo přejímající organizace. Prvním a nejjednodušším krokem je rozhodnutí o zrušení organizace. Pak následuje oznamovací povinnost vůči všem státním orgánům (finanční úřad, obchodní rejstřík, katastr nemovitostí, zdravotní pojišťovna, apod.), dále je zapotřebí informovat o zrušení všechny dodavatele a odběratele, před uzavřením účetnictví uhradit co nejvíce závazků organizace, vypořádat fondy, provést inventarizaci atd. Rozhodnutí o zrušení se také zveřejní v Ústředním věstníku ČR.

Při sloučení dvou či více příspěvkových organizací může dojít pouze u organizací jednoho zřizovatele. Tím dojde k zániku jedné nebo více organizací a přechodu práva na přejímající organizaci. Zřizovací listinu přejímající organizace musí zřizovatel přizpůsobit novým potřebám (např. rozšířit předmět činnosti organizace). Statutární orgán zanikající organizace je pak odvolán z funkce.

2.4.2 *Majetek příspěvkové organizace*

Obsahem zřizovací listiny musí být vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který je předán do správy příspěvkové organizace k jejímu vlastnímu hospodaření. Ve zřizovací listině musí být dále vymezeny majetková práva, která umožní organizaci spravovat

---

¹⁸ § 27 odst. 8 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

svěřený majetek (vč. majetku získaného vlastní činností) pro hlavní účel, ke kterému byla zřízena.¹⁹ Pojem „správa majetku“ není nikde přesně vymezen, proto je v zájmu zřizovatele i příspěvkové organizace svěřená práva ke spravovanému majetku vymezit jasně a zřetelně, aby se předešlo případným problémům či nedorozuměním.

Příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem používají tento majetek:

- majetek svěřený do správy, se kterým může příspěvková organizace nakládat jen v souladu s majetkovými právy vymezenými zřizovatelem,
- majetek získaný výpůjčkou či jiným bezúplatným plněním, nájemní nebo podnájemní smlouvou (organizace může s takovýmto majetkem nakládat podle podmínek uzavřených smluvních vztahů),
- majetek vlastní, který získá příspěvková organizace darem, děděním nebo vlastní činností (nakládání s tímto majetkem je podle podmínek dané organizace).

2.4.3 Rozpočet příspěvkové organizace

V § 28 odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je uvedeno, že vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele lze měnit během roku v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných a objektivně působících příčin. Při porušení rozpočtové kázně uloží zřizovatel PO odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků nejpozději do 1 roku ode dne, kdy porušení rozpočtové kázně zjistil. Nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení rozpočtové kázně došlo.

Porušení rozpočtové kázně se příspěvková organizace dopustí tím, že:²⁰

- použije finanční prostředky obdržené z rozpočtu svého zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem,
- převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví zákon nebo než rozhodl zřizovatel,
- použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel či v jiné výši, než které stanoví zákon nebo jiný právní předpis,

---

¹⁹ § 27 odst. e) a f) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ § 28 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

- překročí stanovený nebo přístupný objem prostředků na platy, jestliže toho překročení do 31. 12. nepokryla ze svého fondu odměn, nebo
- neprovede-li odvod do svého rozpočtu ve lhůtě, která byla stanovena zřizovatelem.

2.4.4 Hospodaření příspěvkové organizace územního samosprávného celku ²¹

Příspěvková organizace hospodaří převážně s peněžními prostředky z vlastní činnosti a s prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele. Dále může využít prostředky svých fondů, peněžité dary od fyzických či právnických osob a prostředky ze zahraničí. Organizace také hospodaří s dotacemi na úhradu provozních výdajů, jak krytých z rozpočtu Evropské unie, tak s dotacemi poskytovanými podle mezinárodních smluv.

Jestliže příspěvkové organizaci vznikne zisk z doplňkové činnosti, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti, příp. může zřizovatel povolit jiné využití tohoto zdroje.

Příspěvkové organizace mohou dále hospodařit:

- s dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu EU, vč. stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů,
- s dotací na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a Programu švýcarsko-české spolupráce. ²²

Zřizovatel může příspěvkové organizaci uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže její plánované výnosy překračují její plánované náklady (jako závazný ukazatel rozpočtu), nebo její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele.

2.4.5 Financování příspěvkové organizace územního samosprávného celku

Důležitým úkolem zřizovatele by mělo být zabezpečení plnění hlavního účelu činností svých příspěvkových organizací. Organizace by měly dbát na to, aby byly pokryty náklady nezbytné pro vykonávání jejich činností. Zřizovatel musí při stanovení výše příspěvku

---

²¹ § 28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

²² § 28 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

na provoz brát ohled také na výnosy, které vznikají při vykonávání vlastních činností organizací, případně na výnosy plánované z doplňkové činnosti organizace. [31]

Je vhodné, aby si zřizovatel před schválením výše příspěvku na provoz zjistil možnosti příspěvkové organizace a zohlednil tak všechny její plánované výnosy. V některých případech by pak mohlo dojít ke ztrátě motivace příspěvkové organizace k zajištění některých vedlejších zdrojů financování nebo zvýšení doplňkové činnosti. Pokud má ale organizace dostatek dalších finančních zdrojů, není nutné požadovat po zřizovateli úhradu veškerých provozních nákladů.

V zákoně ²³ je uvedena i opačná možnost, a to uložení odvodu do rozpočtu zřizovatele v případech, kdy plánované výnosy organizace převyšují plánované náklady (závazný ukazatel rozpočtu). Příspěvková organizace má větší investiční zdroje než je jich potřeba, a také vykazuje vyšší než plánovaný výsledek hospodaření. Zřizovatel může uložit odvod pouze tehdy, pokud byl rozdíl mezi náklady a výnosy stanoven jako závazný ukazatel rozpočtu.

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků mohou vytvářet tyto peněžní fondy ²⁴, jejichž zůstatky se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Rezervní fond

Tvorba fondu probíhá ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení výše tvorby od zřizovatele po skončení roku a sníží se o případné převody do fondu odměn. V rezervním fondu mohou být také peněžní dary a prostředky převedené

do rezervního fondu jako nový zdroj financování v následujících letech. Část rezervního fondu může příspěvková organizace po souhlasu zřizovatele použít k posílení svého fondu investic.

Dále se rezervní fond používá k dalšímu rozvoji činnosti příspěvkové organizace, časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí za porušení rozpočtové kázně nebo k úhradě své ztráty z předchozích let.

---

²³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

²⁴ § 29 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Fond investic

K financování svých investičních potřeb vytváří organizace svůj fond investic. Se souhlasem zřizovatele může příspěvková organizace ke krytí investičních potřeb i investiční úvěry či půjčky. Fond investic se používá na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (s výjimkou drobného majetku), dále k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, odvodu do rozpočtu zřizovatele (pokud takovýto odvod uložil), a také k navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku, který používá příspěvková organizace pro svou činnost.

Zdrojem fondu investic mohou být:

- peněžní prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (podle odpisového plánu schváleného zřizovatelem),
- investiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele,
- investiční dotace ze státních fondů nebo jiných veřejných rozpočtů,
- příjmy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku (podle rozhodnutí zřizovatele),
- peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů (určené nebo použitelné k investičním účelům),
- příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku ve vlastnictví příspěvkové organizace,
- převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.

Fond odměn

Fond odměn se vytváří ze zlepšeného výsledku hospodaření až do výše jeho 80 % (nejvýše však do 80 % objemu prostředků na platy dle zřizovatele nebo zvláštního právního předpisu). Může být také tvořen účelovými peněžními dary určenými na platy. Zřizovatel musí schválit převod peněžních prostředků do fondu odměn. Z tohoto fondu se hradí případné překročení stanoveného objemu prostředků na platy a odměny zaměstnancům.

Fond kulturních a sociálních potřeb

Tento fond upravuje vyhláška Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. Základní přiděl do fondu činí 1,5 % z ročního objemu nákladů

zúčtovaných na platy a náhrady platů (mzdy a náhrady mzdy), odměny za pracovní neschopnost a ostatní plnění za vykonanou práci.

Vyhláška Ministerstva financí²⁵ platí pro příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem ve stejném znění jako pro příspěvkové organizace zřízené státem (§ 4 – 14 dané vyhlášky, viz Kapitola 2. 3. 2). Z fondu FKSP mohou PO zřízené ÚSC z fondu hradit za své zaměstnance příspěvek na penzijní připojištění²⁶ nebo doplňkové penzijní spoření²⁷ nebo jeho část.

Fond je naplňován v souladu s plánovaným a schváleným rozpočtem a v rámci účetní závěrky se provádí vyúčtování skutečného základního přidělu.

Fond je tvořen k zabezpečování především kulturních a sociálních potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, důchodcům, kteří při odchodu do starobního nebo invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace, příp. rodinným příslušníkům zaměstnancům a jiným právnickým či fyzickým osobám.

2.5 Účetnictví příspěvkových organizací

Účetnictví je činnost podniku, kterou se zjišťuje stav a změny majetku a jeho zdrojů, nákladů, výnosů a výsledku hospodaření za určité období. Úkolem je zachytit a vykázat veškeré informace o hospodářské činnosti účetní jednotky.

Základní právní úprava účetnictví příspěvkových organizací je zakotvena v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví a ve vyhlášce č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. Příspěvkové organizace také postupují dle českých účetních standardů č. 701 – 710.

Účetnictví příspěvkové organizace by mělo být primárně vedeno v plném rozsahu. Po rozhodnutí zřizovatele však může organizace vést účetnictví i ve zjednodušeném rozsahu (pokud není konsolidovanou účetní jednotkou)²⁸, a to takhle:

- sestavuje účtový rozvrh, kde může uvádět jen účtové skupiny,
- může spojit účtování v deníku s hlavní knihou,

---

²⁵ Předpis č. 114/2002 Sb., vyhláška Ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb

²⁶ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ § 9 odst. 3 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

- neoceňuje majetek a závazky reálnou hodnotou, apod.

Příspěvkové organizace, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu a jejichž zřizovatelem je územní samosprávný celek nebo svazek obcí, nesestavují přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.²⁹

Pro účetní účely musí být odděleně účtováno o hlavní a vedlejší činnosti příspěvkové organizace.

Hlavní činnost je taková, pro kterou byla příspěvková organizace zřízena jiným právním předpisem, zřizovací listinou nebo jiným dokumentem.

Doplňková činnost má v příspěvkových organizacích podnikatelský charakter. Tato činnost navazuje na činnost hlavní a je poskytována za účelem zisku. S doplňkovou činností musí souhlasit zřizovatel a veškeré okruhy musí být uvedeny ve zřizovací listině. Činnost doplňková nesmí být provozována na úkor hlavní činnosti, naopak její zisk slouží ke zkvalitnění hlavní činnosti organizace.

---

²⁹ § 9 odst. 2 vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

3 Financování vybrané příspěvkové organizace

Jednou z nejčastějších oblastí, kde vznikají příspěvkové organizace, je oblast sociálních služeb. Z tohoto sektoru bude analyzována činnost domova seniorů, konkrétně Domov seniorů Hranice, p. o.

3.1 Charakteristika vybrané příspěvkové organizace

Domov seniorů Hranice, p. o. se nachází v krásné krajině, v blízkosti přírodních rezervací, nedaleko od gotické památky známé jako „Kostelíček“. Dnem 1. 4. 1985 zahájila organizace svou činnost jako Domov důchodců, vznikla 1. ledna 2001 a od 20. 8. 2007 jí bylo Krajským úřadem Olomouckého kraje uděleno základní Rozhodnutí o registraci, na základě kterého je nyní v provozu.

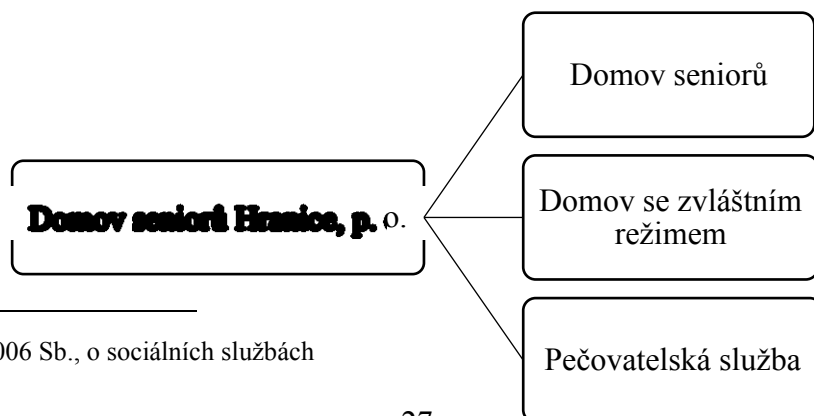
Město Hranice vydalo s účinností od 1. 11. 2009 zřizovací listinu příspěvkové organizace na dobu neurčitou (viz Příloha č. 1). Zde je vymezen hlavní účel a předmět činnosti organizace, majetek a majetková práva, doplňková činnost a statutární orgán. Organizace má k 31. 12. 2015 celkem 121 zaměstnanců.

3.2 Činnost vybrané příspěvkové organizace

Domov seniorů Hranice, p. o. poskytuje v souladu se zákonem³⁰ tyto služby:

- Domov seniorů (§ 49) s kapacitou 184 míst,
- Domov se zvláštním režimem (§ 50) s kapacitou 31 míst,
- Pečovatelskou službu s kapacitou max. 200 uživatelů.

Obr. 3. 1 Organizace služeb Domova seniorů Hranice, p. o.

³⁰ zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů DS Hranice, p. o.

3.2.1 Domov seniorů

Poskytovat kvalitní sociální služby – to je poslání Domova seniorů. Jde o osoby neboli žadatele, kteří již nemohou ze zdravotních důvodů dále setrvat v domácím prostředí a případná terénní služba nemůže zajistit potřebnou podporu a pomoc. Jde tedy o seniory, kteří nemohou uspokojovat své potřeby v domácím prostředí a trvale potřebují pomoc třetí osoby. Služby poskytované v Domově vychází z individuálních potřeb seniorů. Snaží se podporovat uživatele v rozhodování a soběstačnosti a při využívání dostupných služeb, např. sociálního poradenství.

Domov seniorů poskytuje uživatelům ubytování, stravování a úkony péče. Mezi zásady této služby patří hlavně dodržovat individuální přístup k uživatelům, respektování jejich potřeb, zachování důstojnosti do konce jejich života a poskytovat péči v rozsahu, který je nezbytně nutný pro daného seniora. Mezi cíle služby Domova seniorů patří:

- poskytovat službu vzdělaným, motivovaným a spokojeným personálem,
- zajistit spokojenost jak uživatelům, tak rodinným příslušníkům,
- zajistit relaxační techniky a podpořit spolupráci s rodinou či jinou institucí,
- uspokojovat duchovní potřeby uživatelů,
- rozvíjet systém individuálního plánování poskytovaných služeb dle konkrétních seniorů.

Objekt Domova seniorů má 2 pavilony, v prvním jsou ubytováni senioři s nízkou schopností samostatné péče, druhý je určený pro uživatele, kteří jsou alespoň částečně soběstační. Ubytování je možné na jednolůžkových či dvoulůžkových pokojích, většinou s balkónem. Vždy každé dva pokoje mají společné bezbariérové sociální zařízení. Do pokoje je možné umístit vlastní televizi, rádio, obraz apod.

Jídlo a veškeré stravování je připravováno v kuchyni Domova seniorů Hranice. Funguje zde i tzv. nutriční terapeut, který dohlíží na dodržování správného technologického postupu při přípravě jídel. Pokrmy jsou přizpůsobeny věku a zdravotnímu stavu uživatelů

(diety). Podle vlastních potřeb si mohou uživatelé uvařit kávu či něco dalšího v kuchyňce na každém poschodí ubytovacího zařízení.

O komplexní a systematickou péči se stará kolektiv složený z vedoucí oddělení, všeobecných sester a pracovníků v sociálních službách. Pracovníky v sociálních službách doplňuje úsek rehabilitace a odborných doplňkových činností. Každý všední den ordinuje v zařízení praktický lékař, podle něj pak všeobecné sestry poskytují odbornou ošetrovatelskou či rehabilitační péči. Ordinovat zde dochází i stomatolog, urolog a gerontopsychiatr. Bezplatně je seniorům k dispozici vodoléčba (vířivka pro ruce a dolní končetiny), elektroléčba a dvě tělocvičny pro skupinová cvičení vedená fyzioterapeuty.

Senioři mohou trávit svůj volný čas podle svých představ nebo mohou využít některou z nabízených společenských a kulturních aktivit. Mezi pravidelné aktivizační programy patří zájmová dílna, skupinové činnosti (sportovní či výtvarná činnost, filmový klub či poslech hudby), trénink paměti a další vzdělávací, oddechové a rekreační aktivity. Uživatelé mohou využít dalšího doplňkového programu, např. denní vysílání domovského rádia Jitřenka, kulturní vystoupení, zájezdy, odborné přednášky či mše svaté. V zařízení Domova seniorů si mohou uživatelé zajít do kadeřnictví, na pedikúru nebo do kantýny s posezením.

Domov seniorů vydává čtvrtletně časopis ECHO s různými aktualitami a příspěvky uživatelů nebo zaměstnanců.

Tab. 3. 1 Sazby úhrad za služby – Domov seniorů

Typ pokoje	Ubytování	Celodenní strava	Celkem za den	Max. úhrada za měsíc
Jednolůžkový s balkonem	165 Kč	160 Kč	325 Kč	10 075 Kč
Jednolůžkový bez balkonu	155 Kč	160 Kč	315 Kč	9 765 Kč
Dvoulůžkový s balkonem	145 Kč	160 Kč	305 Kč	9 455 Kč
Dvoulůžkový bez balkonu	140 Kč	160 Kč	300 Kč	9 300 Kč

Zdroj: Internetové stránky Domova seniorů Hranice, p. o. (www.domovsenioruhranice.cz)

Úhrady za poskytované služby jsou stanoveny v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci) a dle prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. V § 15 této prováděcí vyhlášky se

uvádějí činnosti při poskytování sociálních služeb v domovech pro seniory, a také je zde stanovena maximální výše úhrady. Za poskytnutí ubytování a dalších činností (úklid, praní, žehlení)

je maximální výše úhrady stanovena na 200 Kč/den celkem vč. provozních nákladů souvisejících s poskytnutím ubytování. Za poskytnutí celodenní stravy odpovídající věku a minimálně v rozsahu 3 hlavních jídel je hodnota maximální úhrady v částce 160 Kč/den za celodenní stravu a 75 Kč za oběd, vč. provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy.

3.2.2 Domov se zvláštním režimem

Domov se zvláštním režimem je takovým zařízením, jehož posláním je umožnit osobám s Alzheimerovou nemocí či jiným typem demence prožít spokojený a důstojný život v laskavém a bezpečném prostředí. Zde je uživatelům prostřednictvím profesionálních pracovníků poskytována individuální pomoc a podpora v oblasti sociální a ošetrovatelské péče. Pomocí pestré škály volnočasových aktivit se tým pracovníků sociálních služeb snaží začleňovat klienty do běžného života. Aby pracovníci dosáhli kvalitní péče založené na individuálních potřebách uživatelů, je potřeba:

- zajistit kvalifikovanou zdravotní a ošetrovatelskou službu,
- dle doporučení lékaře zajistit rehabilitační péči,
- zabezpečit podporu a pomoc uživatelům v prostorové orientaci,
- podpořit a obstarat volnočasové aktivity,
- osvěžit a posílit stávající dovednosti a paměťové funkce,
- zamezit sociální izolaci,
- aktivizace uživatele po fyzické i psychické stránce,
- zprostředkování canisterapie (léčebný kontakt člověka se psem).

Ubytování se stravují bez omezení, popř. dle diety. Služba zahrnuje pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně a zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické a aktivizační činnosti, ošetrovatelskou a rehabilitační péči, příp. pomoc při uplatňování práva a obstarávání osobních záležitostí.

Mezi důležité zásady při poskytování této sociální služby patří individuální přístup k uživatelům, poskytování bezpečných a odborných služeb, podpora stávající soběstačnosti, respekt k přáním a potřebám uživatelů, empatickým a tolerantním způsobem projevená úcta k člověku a především zachování maximálního soukromí člověka.

Domov se zvláštním režimem je umístěn v pavilonu 2 v druhém poschodí. Ubytování je možné v 9 jednolůžkových a 11 dvoulůžkových pokojích s balkónem. Změny v ubytování se uskutečňují se souhlasem a na přání uživatele, se schválením ředitelky nebo jejího zástupce, a také s ohledem na kapacitu a možnosti domova.

Co se týče stravování, jídelníček sestavuje nutriční terapeut, který dle potřeby dochází na oddělení kvůli individuálním konzultacím s klienty. Strava svým složením a množstvím odpovídá věku a zdravotnímu stavu uživatele. Tekutiny mají klienti celodenně k dispozici v termónádobách.

Tým pracovníků v sociálních službách a všeobecných sester pod vedením vedoucí oddělení zabezpečuje celodenní péči všem uživatelům domova. Na oddělení je k dispozici pracovnice rehabilitačního úseku, kterou odborně zastřešuje fyzioterapeut. Dochází zde podle potřeby také sociální pracovnice, nutriční terapeut, manažer kvality, vedoucí úseku sociální a zdravotní péče a další zaměstnanci. Péče o klienty musí být aktuálně přizpůsobená momentálnímu stavu uživatele a musí probíhat tak, aby plně vyhovovala klientovi a nepůsobila u něj žádné negativní pocity, příp. agrese. Tuto péči provádí všeobecné sestry metodou ošetrovatelského procesu a dle předpisu praktického lékaře.

Úsek odborných doplňkových činností ve spolupráci se zaměstnanci oddělení zprostředkovává uživatelům dle vlastního výběru různé aktivizační činnosti. Před snídaní probíhají dechová cvičení s rehabilitační pracovnicí, která jsou někdy doprovázena hudební produkcí. Vyškolená pracovnice připravuje pro uživatele společný program, a také se pracuje s uživateli individuálně dle jejich možností. V dopoledních a odpoledních hodinách zaměstnanci uživatelům předčítají, dále probíhají odborné volnočasové aktivity zaměřené především na trénink paměti a rozvoj jemné motoriky. Senioři se mohou zapojit do výroby keramických či papírových předmětů, kterými pak zdobí společné prostory domova. Uživatelům také poslouží fyzioterapeutem prováděná aromaterapie či muzikoterapie. Každou středu mohou uživatelé využívat kuchyňku k přípravě pokrmů dle jejich chuti. V domově také funguje pěvecký kroužek, který vystupuje pravidelně na různých akcích pořádaných

Domovem seniorů. Seniori mohou využívat i venkovních prostor domova, ať už k pěstování bylinek,

či k posezení na lavičkách a vycházkám do okolí. Vždy v pátek se uživatelé mohou zúčastnit Mše svaté, která probíhá v Domově seniorů ve společenské místnosti. Mohou se také zapojovat do kulturního a společenského dění v Domově seniorů, mají možnost odebírat denní tisk či různé časopisy.

Pracovníci v sociálních službách poskytují službu klientům v rozsahu přiznaného příspěvku na péči.

Tab. 3. 2 Sazby úhrad za služby – Domov se zvláštním režimem

Typ pokoje	Ubytování	Celodenní strava	Celkem za den	Max. úhrada za měsíc
Jednolůžkový s balkonem	165 Kč	160 Kč	325 Kč	10 075 Kč
Jednolůžkový bez balkonu	155 Kč	160 Kč	315 Kč	9 765 Kč
Dvoulůžkový s balkonem	145 Kč	160 Kč	305 Kč	9 455 Kč
Dvoulůžkový bez balkonu	140 Kč	160 Kč	300 Kč	9 300 Kč

Zdroj: Internetové stránky Domova seniorů Hranice, p. o.

V souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci) a dle prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, jsou stanoveny úhrady za poskytované služby. V § 16 prováděcí vyhlášky se uvádějí činnosti při poskytování sociálních služeb v domovech se zvláštním režimem a je zde stanovena max. výše úhrady. Za poskytnutí ubytování a dalších činností (úklid, praní, žehlení) je maximální výše úhrady stanovena na 200 Kč/den vč. provozních nákladů souvisejících s poskytnutím ubytování. Za poskytnutí celodenní stravy odpovídající věku a minimálně v rozsahu 3 hlavních jídel je hodnota maximální úhrady v částce 160 Kč/den a 75 Kč za oběd, vč. provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy.

3.2.3 *Pečovatelská služba*

Pečovatelská služba poskytuje pomoc a podporu seniorům, tělesně postiženým občanům a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Služby, které poskytuje Pečovatelská služba Hranice, se řídí těmito předpisy:

- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

Služby se také řídí podle kapacity zařízení a odborných či kvalifikačních předpokladů zaměstnanců. Cílem těchto služeb je podpora a setrvání seniorů a tělesně postižených občanů v jejich přirozeném prostředí co nejbližší své rodině. Zaměstnanci se snaží o zajištění individuálních potřeb každého uživatele tak, aby měl možnost zůstat co nejdéle soběstačný, mohl spoléhat na své schopnosti, dodržovat zvyky z domácího prostředí, pomocí kontaktů s vrstevníky zabránit vyloučení ze společnosti, apod. Na poskytnutí bezplatné služby mají nárok (kromě nákladů na stravu):

- rodiny, kterým se narodily 3 nebo více dětí současně (pokud jsou mladší 4 let věku),
- účastníci odboje,
- osoby, které jsou rehabilitovány,³¹
- osoby zařazené v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru pozůstalým manželům/manželkám po sobě v písm. b) až d) starším 70 let.³²

Důležité je řídit se a naplňovat zásady ve způsobu poskytování služeb. K nejvýznamnějším patří profesionální a individuální práce s uživatelem, dodržování jeho práv a nezávislosti, podpora jeho potřeb a spolupráce s rodinou, odborné a bezpečné poskytování služeb apod. Pečovatelskou službu lze odmítnout, pokud uživatel požaduje službu, kterou pečovatelská služba neposkytuje, z důvodu naplněné kapacity nebo jestliže před touto žádostí byla smlouva o poskytnutí stejné sociální služby vypovězena v kratší době než 6 měsíců z důvodu porušení povinností vyplývajících ze smlouvy.

Pečovatelské služby jsou poskytovány v pracovní dny od 7:00 do 15:30 hod. formou terénní služby v domácnostech uživatelů na území města Hranic a okolních obcí.

---

³¹ zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci

³² § 75 zákona č. 108/2006, o sociálních službách

Tab. 3. 3 Ceník základních činností Pečovatelské služby Hranice

Služba	Částka
1. Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu	
a) pomoc a podpora při podávání jídla a pití b) pomoc při oblékání a svlékání vč. speciálních pomůcek c) pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním prostoru d) pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík	100 Kč/hod.
2. Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu	
a) pomoc při úkonech osobní hygieny b) pomoc při základní péči o vlasy a nehty c) pomoc při použití WC	100 Kč/hod.
3. Poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy	
a) úhrada za oběd	48 Kč
b) dovoz nebo donáška (vč. kopie jídelníčku)	17 Kč/úkon
c) pomoc při přípravě a podání jídla a pití	100 Kč/hod.
4. Pomoc při zajištění chodu domácnosti	
a) běžný úklid a údržba domácnosti	100 Kč/hod.
b) pomoc při zajištění velkého úklidu (např. při malování)	120 Kč/hod.
c) donáška vody d) topení v kamnech vč. donášky a přípravy topiva, údržba zařízení	100 Kč/hod.
e) běžný nákup a pochůzky	80 Kč/hod.
f) velký nákup (např. týdenní, nákup oblečení a vybavení)	110 Kč/úkon
g) praní a žehlení ložního či osobního prádla (příp. drobné opravy)	60 Kč/kg
5. Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím	
a) doprovázení dětí do školy, k lékaři a zpět b) doprovázení klientů do zaměstnání, k lékaři, na orgány veřejné moci a další instituce a zpět	100 Kč/hod.

Zdroj: Internetové stránky Domova seniorů Hranice, p. o.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, definuje v § 6 odst. 1 základní činnosti při poskytování pečovatelské

služby. Následující odstavce § 6 vyhlášky³³ stanovuje maximální úhrady za poskytování pečovatelské služby dle Tab. 3. 3. Na úkony uvedené pod čísly 1a) a 1b), dále v bodech 3c), 4a) – 4e) a bod 5., jsou stanoveny max. úhrady ve výši 120 Kč/hod. dle skutečně spotřebovaného času k zajištění výkonů. V bodě 3a) je stanovena maximální úhrada 75 Kč za oběd vč. provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy. U výkonu v bodu 4e) je maximální úhrada 110 Kč za úkon, a bod 4f) a 4g) dle vyhlášky je maximální úhrada ve výši 60 Kč za kg prádla.

3.2.4 Fakultativní činnost příspěvkové organizace

Podle § 35 odst. 4 zákona o sociálních službách³⁴ mohou být při sociálních službách poskytovány fakultativně ještě další činnosti. Jedná se např. o tyto činnosti:

- činnost poskytovatele související s poskytováním registrované sociální služby a registrované cílové skupině,
- činnost poskytovatele ve vztahu k osobě, která má s poskytovatelem uzavřenou smlouvu na základní činnosti,
- činnost poskytovatele související s péčí a podporou člověka v nepříznivé sociální situaci, odpovídající zjištěným potřebám a napomáhající sociálnímu začleňování či předcházející sociální vyloučení,
- činnost zajišťovaná vlastními zaměstnanci a vlastními prostředky poskytovatele,
- činnost, kterou v daném místě nelze zajistit běžně dostupnou veřejnou službou,
- činnost, za níž je klientovi účtována úhrada ve výši rovnající se nákladu na provedení činnosti, tj. bez zisku.³⁵

Fakultativní činnost za finanční úhradu poskytuje Domov seniorů, Domov se zvláštním režimem i Pečovatelská služba. Klienti domova mohou, ale nemusí tyto služby využívat. Tyto služby jsou nastaveny tak, aby nenahrazovaly veřejné služby, které jsou běžně dostupné v regionu města Hranice.

---

³³ vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá další ustanovení zákona o sociálních službách

³⁴ zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ Doporučený postup č. 4/2013, k zajišťování fakultativních činností při poskytování sociálních služeb (§ 35 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách)

Tab. 3. 4 Ceník fakultativních služeb Domova seniorů a Domova se zvláštním režimem

Služba	Částka
1) Doprava	
a) Vozidlo FORD Tranzit DS	7 Kč/km
b) Řidič	50 Kč/30 min., 101 Kč/hod.
2) Doprovod k dopravě	
a) Pracovník v sociálních službách	73 Kč/30 min., 146 Kč/hod.
b) Pracovník odborných doplňkových činností	65 Kč/30 min., 130 Kč/hod.
3) Kopírování	
a) Formát A4 – černobílý tisk	1,00 Kč
b) Formát A4 – barevný tisk	2,00 Kč

Zdroj: Internetové stránky Domova seniorů Hranice, p. o.

Fakultativní činnost je určena takovým uživatelům, kteří nezvládnou přepravu prostřednictvím veřejných dopravních prostředků nebo vozidel Taxi služby. Přeprava uživatele dle Tab. 3. 4 je možná jen vozidlem Ford Transit s plošinou určenou k přepravě imobilních uživatelů.

Tab. 3. 5 Ceník fakultativní činnosti Pečovatelské služby Hranice

Služba	Částka
Dohled nad použitím léků	144 Kč/hod.
Dohled nad uživatelem v domácnosti	144 Kč/hod.
Odvoz autem na území města, popř. kombinace s jinými činnostmi (doprovod do různých institucí, k lékaři apod.)	10 Kč/km

Zdroj: Internetové stránky Domova seniorů Hranice, p. o.

V případě, že poskytovatel potřebuje nabídnout základní činnost jiného druhu služby proto, aby své služby doplnil fakultativně, je to možné v případě, že soubor základních činností registrované služby a přidáných fakultativních činností neodpovídá charakteru jiného druhu sociální služby. Úhrada za fakultativní služby může být stanovena v plné výši z kalkulovaných nákladů, ale v žádném případě nesmí fakultativní činnost generovat zisk.

3.3 Žádost o poskytování sociální služby

Pokud by chtěl žadatel nastoupit do Domova seniorů nebo do Domova se zvláštním režimem, musí nejprve podat žádost a vyplnit tiskopis Žádost o poskytování sociální služby. Dále musí připojit k žádosti různé dokumenty, např. vyjádření lékaře o zdravotním stavu, plnou moc k zastupování (zástupce k vyřízení žádosti), příp. rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti. Žadatel musí žádost vlastnoručně podepsat. Pak už stačí žádost i s přílohami doručit osobně či poštou na adresu Domova seniorů Hranice, p. o. Takto doručené žádosti jsou zařazeny do elektronického pořadníku žadatelů o službu. Mezi důvody nepřijetí do Domova seniorů patří:

- poskytovatel neposkytuje požadovanou službu nebo k poskytnutí této služby nemá dostatečnou kapacitu,
- zdravotní stav žadatele vylučuje poskytnutí sociální služby (stav uživatele vyžaduje nepřetržité sledování a hospitalizaci ve zdravotnickém zařízení),
- osobě žadatele bylo poskytnutí stejné služby vypovězeno z důvodu porušování povinností dle smlouvy v době kratší než 6 měsíců před touto žádostí.

O úspěšném vyřízení žádosti je uživatel vždy informován telefonicky sociální pracovníci, potom je mu doručeno Povolání k nástupu do DS a podrobné informace k pobytu. Samozřejmostí před nástupem je návštěva sociální pracovnice.

3.4 Financování příspěvkové organizace

Hlavní příjmy Domova seniorů plynou z vlastních zdrojů, z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), neinvestičního příspěvku od zřizovatele domova a v r. 2015 i dotace od Úřadu práce v Olomouci. Od r. 2015 se poskytování dotace MPSV prostřednictvím Olomouckého kraje řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a dle Smlouvy o poskytování účelové dotace. Dotace se nově posuzuje jako vyrovnávací platba a platí pro ni jedno ze zásadních kritérií, kterým je vyrovnaný výsledek hospodaření.

3.4.1 Příjmy z vlastních zdrojů

Mezi vlastní příjmy domova patří především úhrady za pobyt a příspěvky na péči od uživatelů služeb, příjmy zdravotních pojišťoven, příjmy z činnosti Pečovatelské služby a další vlastní příjmy.

Největší část vlastních příjmů zastupují příjmy od uživatelů za pobyt a příspěvky na péči. V r. 2012 byly navyšovány úhrady za pobyt od uživatelů služeb dle prováděcí vyhlášky.³⁶ Zvýšení sazebníku úhrad souviselo s větší valorizací důchodů a se změnou stanovených podmínek v zákoně o sociálních službách.

Tab. 3. 6 Výnosy z úhrad na péči v letech 2013 – 2015

Položka	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Úhrady od uživatelů	22 557 000 Kč	22 813 000 Kč	22 981 000 Kč
Příspěvky na péči	15 704 000 Kč	16 302 000 Kč	16 912 000 Kč
Celkem	38 261 000 Kč	39 115 000 Kč	39 893 000 Kč

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů 2013 - 2015

Plnění od zdravotních pojišťoven je důležitým příjmem Domova seniorů, p. o. V r. 2014 bylo největší plnění od VZP dle skutečně provedených výkonů. V dalším roce pojišťovna opět přistoupila k systému zálohových plateb s tím, že na základě plnění počtu pojištěnců bude zvýšena úhrada za bod a VZP doplatí rozdíl mezi paušálem a výpočtem plnění dle pojištěnců. Splněním této podmínky bylo dosaženo doplatku paušálu a vyššího plnění pojišťovny. Ostatní ZP plní dle skutečného vykázání úkonů.

---

³⁶ vyhláška č. 505/2006 Sb., zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

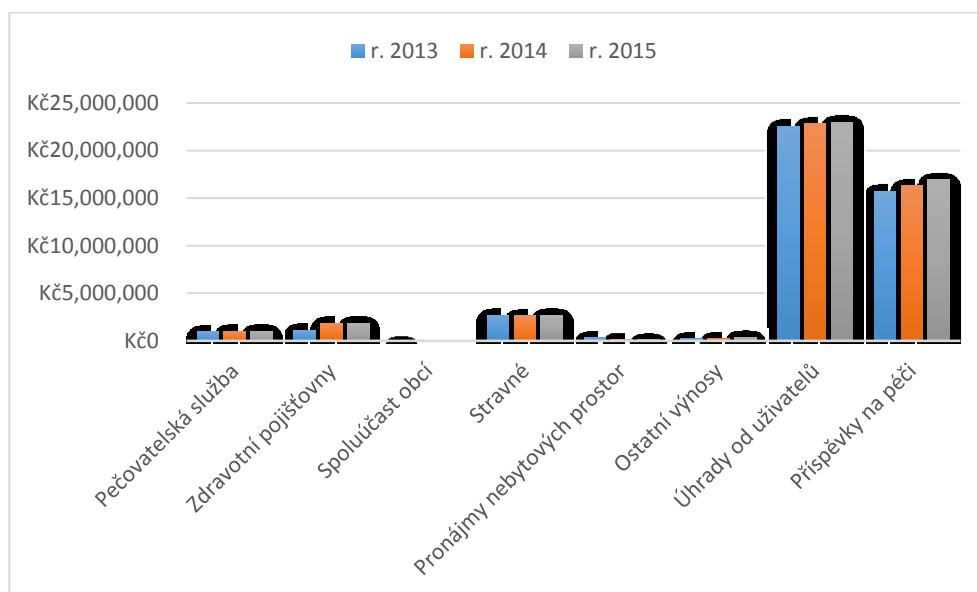
Tab. 3. 7 Ostatní výnosy za r. 2013 – 2015

Položka	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Pečovatelská služba	941 397 Kč	1 010 429 Kč	995 213 Kč
Zdravotní pojišťovny	1 087 603 Kč	1 813 813 Kč	1 857 961 Kč
Spoluúčast obcí	23 139 Kč	0 Kč	0 Kč
Stravné	2 651 867 Kč	2 625 808 Kč	2 645 382 Kč
Pronájmy nebytových prostor	332 336 Kč	137 233 Kč	109 554 Kč
Ostatní výnosy	192 581 Kč	183 758 Kč	361 216 Kč
Celkem	5 228 923 Kč	5 771 041 Kč	5 969 326 Kč

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů 2013 - 2015

Dalším důležitým a stabilním příjmem jsou úhrady za obědy zaměstnanců domova a klientů Pečovatelské služby. Ta dosahuje každým rokem vysokých výnosů za své služby a dovoz obědů pro klienty, což se dá předpokládat i do budoucna s ohledem na velký zájem klientů o tuto službu.

Graf 3. 1 Porovnání výnosů za roky 2013 - 2015

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů

V grafu 3. 1 můžeme vidět výnosy v porovnání za sledované období. Výnosy od pečovatelské služby, zdravotních pojišťoven, výnosy za stravné, úhrady od uživatelů či výnosy z příspěvků na péči jsou ve sledovaném období ve vyrovnané výši. Výnosy

ze spoluúčasti obcí od r. 2014 nejsou žádné, výnosy z pronájmu nebytových prostor se postupně snižují, naopak ostatní výnosy se v r. 2015 zvýšily skoro dvojnásobně oproti r. 2014.

3.4.2 *Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí*

V následující tabulce jsou uvedeny dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí, které byly přiděleny příspěvkové organizaci od r. 2013 do r. 2015.

Tab. 3. 8 Dotace MPSV za období 2013 - 2015

Druh sociální služby	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Domov seniorů	6 318 000 Kč	6 926 500 Kč	7 350 000 Kč
Domov se zvláštním režimem	258 000 Kč	286 000 Kč	395 900 Kč
Pečovatelská služba	1 852 000 Kč	1 992 800 Kč	2 255 000 Kč
Celkem	8 428 000 Kč	9 205 300 Kč	10 000 900 Kč

Zdroj: Výroční zpráva Domova seniorů za období 2013 – 2015

Neinvestiční dotace od MPSV jsou už několik let v poměrně stejné výši. V r. 2014 byla dotace vyšší z důvodu přidělení dalších prostředků v 3. dotačním kole MPSV. Od 2. pololetí r. 2014 došlo ke změně při zasílání finančních částek z Krajského úřadu v Olomouci přes účet zřizovatele domova, což bude platit i v následujících letech. Od r. 2016 jsou připravovány další změny ve financování sociálních služeb. Jedná se o přechod na vyrovnávací platbu, což má za následek změnu způsobu výpočtu a poskytnutí dotace. Vyrovnávací platba je upravena předpisy EU o veřejné podpoře.³⁷

3.4.3 *Neinvestiční příspěvek zřizovatele*

V r. 2015 bylo financování organizace formou neinvestiční dotace o 795 600 Kč vyšší oproti r. 2014, avšak oproti požadavku v žádosti o dotaci byla přijatá dotace v r. 2015 o 1 156 100 Kč nižší. Příspěvek zřizovatele doplňuje ostatní druhy financování příspěvkové organizace.

³⁷ Rozhodnutí Komise č. 2012/21/EU o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování EU na státní podporu ve formě vyrovnávací platby („Rozhodnutí Komise“)

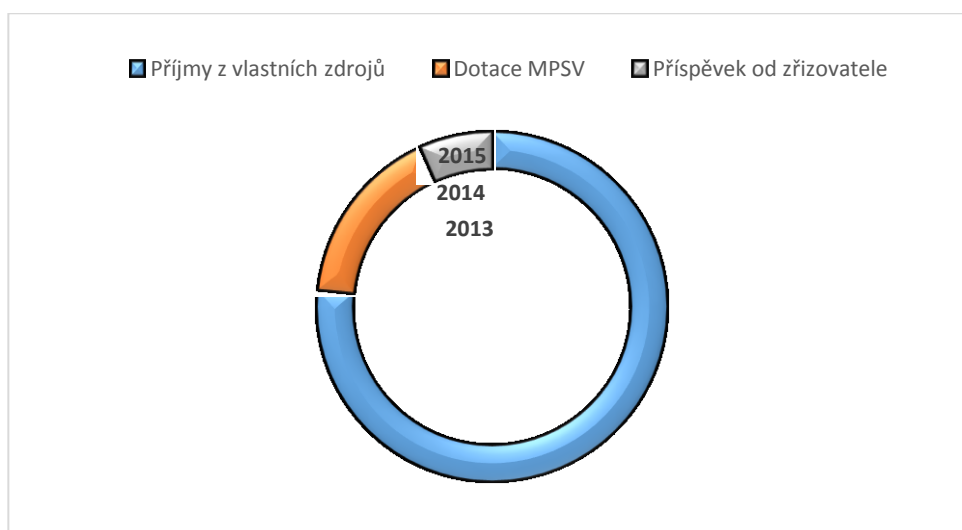
Tab. 3. 9 Přehled financování od MPSV a zřizovatele

Dotace MPSV	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Žádaná	10 336 000 Kč	11 400 000 Kč	11 157 000 Kč
Přidělená	8 428 000 Kč	9 205 300 Kč	10 000 900 Kč
Rozdíl	- 1 908 000 Kč	- 2 194 700 Kč	- 1 156 100 Kč
Příspěvek od zřizovatele	5 000 000 Kč	5 000 000 Kč	4 000 000 Kč

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů 2013 - 2015

Zřizovatel přispívá neinvestičním příspěvkem na takové provozní výdaje, které nepokryje dotace MPSV ani vlastní příjmy. Domov seniorů vrátil v r. 2015 zřizovateli ze schváleného neinvestičního příspěvku 1 000 000 Kč z důvodu vyššího plnění dotace přijaté od Olomouckého kraje, vyšších příspěvků na péči a plnění od zdravotních pojišťoven.

Graf 3. 2 Příjmy v jednotlivých letech

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů

Graf 3. 2 ukazuje vyrovnanost zdrojů financování ve sledovaném období 2013 – 2015. Příjmy z vlastních zdrojů se každým rokem zvyšují, v roce 2015 dosáhly částky 45 862 326 Kč. Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí byly také rostoucího charakteru a výše dotace v r. 2015 byla 10 000 900 Kč. Příspěvek od zřizovatele byl v letech 2013 a 2014 ve stejné výši 5 000 000 Kč, jen v roce 2015 se snížil na částku 4 000 000 Kč.

Tab. 3. 10 Konečné stavy fondů v letech 2013 - 2015

Stav fondů	K 31. 12.2013	K 31. 12.2014	K 31. 12.2015
Fond investic	2 353 542,25 Kč	2 797 161,05 Kč	623 188,85 Kč
Fond odměn	626 472,87 Kč	626 472,87 Kč	626 472,87 Kč
Fond na zlepšení VH	794 411,66 Kč	944 757,67 Kč	1 069 863,99 Kč
Fond z ostatních titulů	636 563,63 Kč	755 429,57 Kč	841 935,57 Kč
Fond kulturních a sociálních potřeb	173 789,81 Kč	167 197,69 Kč	155 524,12 Kč

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů 2013 - 2015

Fond investic se v průběhu roku 2015 zvýšil o odpisy a platbu zřizovatele za projekt, zároveň se však snížil o čerpání fondu jako odvod zřizovateli. Fond na zlepšení výsledku hospodaření se zvýšil o zlepšený VH roku 2014 (125 106,32 Kč). Rezervní fond z ostatních titulů se zvýšil o příjem finančních darů v hodnotě 90.393 Kč. Základní přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb v r. 2015 byl v částce 286 729,43 Kč, čerpání fondu zahrnovalo příspěvky na stravné, peněžní dary k životním výročím a příspěvky na penzijní připojištění zaměstnanců v celkové částce 298 403 Kč.

3.4.4 *Individuální dárcovství*

Dárcovství bylo v České republice v minulosti velice uznávaná a ceněná forma pomoci ve společnosti. V dnešní době je již tato činnost nepostradatelná, zejména pro příspěvkové organizace. Pomoci mohou lidé nejčastěji pomocí tzv. DMS (Donors Message Service), což je způsob, jak poslat drobné finanční prostředky na účty nadací či neziskových organizací v rámci různých veřejných sbírek.

Příspěvková organizace by měla působit na veřejnost sympaticky, aby byla potencionálním dárcům nastíněna v co nejlepším světle. Individuálním dárcem se může stát fyzická, právnická osoba či jednotlivec z ČR nebo ze zahraničí. Důležitá je tady ochrana osobních dat, kde musí PO postupovat v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

Za účelem získání darů oslovují organizace veřejnost prostřednictvím novin, časopisů, rozhovorů v médiích či výročních zpráv. Do užší databáze se dostávají dárci

s kladnou reakcí a mohou se stát pravidelnými dárci. Nejlepší formou přispívání peněžních prostředků v případě pravidelných dárců je pomocí trvalého příkazu z účtu na účet příspěvkové organizace.

Je třeba rozlišovat darování a sponzoring. V případě darování se jedná o bezúplatný převod majetku do majetku příspěvkové organizace na základě darovací smlouvy a bez nároku na možné výhody pro firmu dárce. Jako majetek mohou být považovány movité i nemovité věci, peněžní prostředky a další majetkové dary. Sponzoring znamená financování neziskových organizací za určitých pevně daných podmínek a na základě smlouvy o reklamě. Může se tedy jednat o reklamní a propagační služby, které jako protislužbu poskytnou příspěvkové organizace svým sponzorům.

Tab. 3. 11 Neinvestiční dary přijaté v letech 2013 – 2015

Dary	r. 2013	r. 2014	r. 2015
Věcné dary	566 206 Kč	212 390 Kč	269 517 Kč
Finanční dary	106 909 Kč	124 786 Kč	93 393 Kč
Celkem	673 115 Kč	337 176 Kč	362 910 Kč

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů 2013 - 2015

V r. 2013 byly přijaty dary od potravin, drogistických balíčků, přes stolky, vozíky až po sedací nábytek a křesla. Největší finanční dar poskytla společnost SCA Hygiene products, s. r. o., když darovala peníze na kuchyňskou linku ve výši 52 410 Kč. Dárce polohovacích lůžek, vozíků a sedaček za více než 400 000 Kč byla společnost INTER META, s. r. o. Ostrava.

Rok 2014 byl nejslabší, co se týče věcných darů. Naopak finanční dary byly v nejvyšší hodnotě za dané období. Největší finanční dar ve výši 57 840 Kč poskytla společnost SCA Hygiene products, s. r. o., mezi nejhodnotnější věcné dary patřily polštáře, hrnky, pomůcky a křesla od společnosti INTER META, s. r. o. Ostrava v celkové hodnotě 107 000 Kč.

Mezi dary v r. 2015 se objevily různé zdravotnické materiály, manipulační vozíky, lehátka do sprchy, kávovar, televize nebo také vodní želva do společenské místnosti Domova seniorů. Nejhodnotnějším věcným darem bylo sprchové lehátko za 61 379 Kč.

4 Analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace

Pro posouzení minulosti, současnosti a budoucnosti finančního hospodaření organizace se využívá nejčastěji finanční analýzy. V této kapitole jsou aplikovány metody finanční analýzy, podkladem pro zpracování analýzy jsou data z účetních závěrek za účetní období r. 2013 – 2015 ve společnosti Domov seniorů Hranice, p. o. (viz Přílohy č. 2 – 8). Některé ukazatele finanční analýzy nemusí mít tak velkou vypovídací schopnost právě pro danou příspěvkovou organizaci jako pro podnik.

Finanční analýza musí splňovat 3 hlavní požadavky – účelnost, aplikovatelnost a informační efektivnost. Hlavním úkolem analýzy je komplexně posoudit úroveň finančního zdraví organizace, zhodnotit výsledky, zvážit vyhlídky do budoucna vč. doporučení na zlepšení ekonomické situace. Pro každou organizaci je důležitý vlastní systém ukazatelů, které jsou s ohledem na vypovídací schopnost vhodné pro danou organizaci. [9]

Standardními nástroji pro běžné podnikové finanční analýzy jsou deterministické metody pro analýzu vývoje a odchylek pro menší počet období. Patří sem horizontální, vertikální a poměrová analýza. [1]

4.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza neboli analýza vývojových trendů slouží k posouzení časových změn ukazatelů. Detailně můžeme zkoumat a odhalovat dlouhodobé trendy významných finančních položek. [1]

$$\text{absolutní změna} = U_t - U_{t-1} = \Delta U_t \quad (4. 1)$$

$$\text{relativní změna} = \frac{U_t - U_{t-1}}{U_{t-1}} = \frac{\Delta U_t}{U_{t-1}} \quad (4. 2)$$

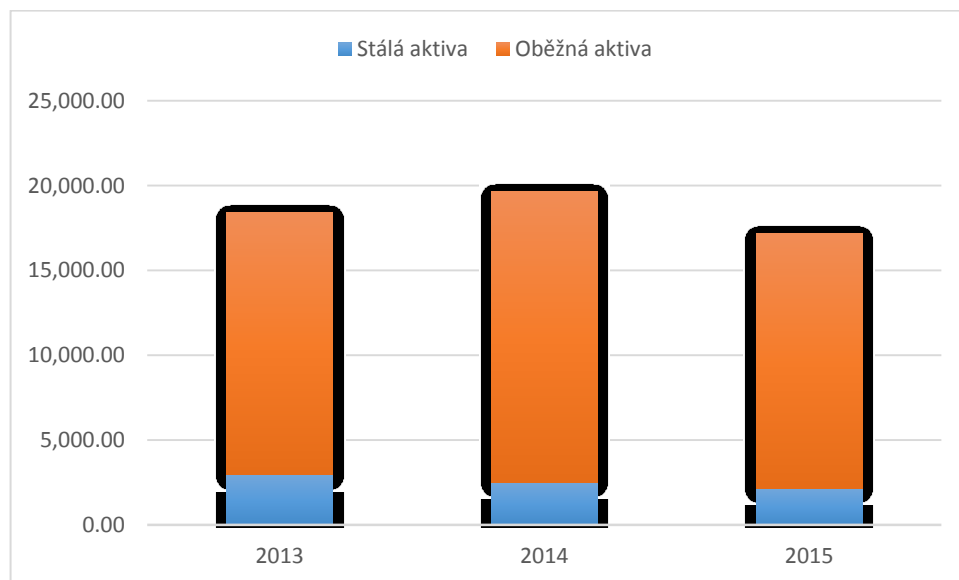
U_t hodnota ukazatele v běžném roce

U_{t-1} hodnota ukazatele v předchozím roce

4.1.1 Horizontální analýza rozvahy – aktiv

Hodnocení je zaměřeno na hlavní položky aktiv. Nejdůležitější položkou je bilanční (celková) suma aktiv, dále to jsou položky stálých a oběžných aktiv. V grafu 4. 1 vidíme rozložení a vývoj těchto položek aktiv.

Graf 4. 1 Vývoj vybraných položek aktiv (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Z grafu 4. 1 je patrné, že v r. 2014 se celková aktiva zvýšila oproti minulému roku a v r. 2015 se snížila na hodnotu ještě menší než v r. 2013. Stálá aktiva se pohybují za celé období v podobné výši 2 177 – 2 955 tis. Kč. Největší položkou stálých aktiv v každém srovnávaném roce je dlouhodobý hmotný majetek, který se dále člení dle Tab. 4. 1.

Tab. 4. 1 Složení dlouhodobého hmotného majetku (v Kč)

	2013	2014	2015
Kulturní předměty	351 716,00	351 716,00	351 716,00
Stavby	329 619,00	631 770,00	613 035,00
SMV	1 828 476,06	1 377 461,26	1 085 747,46
Nedokončený DHM	435 315,00	150 560,00	126 360,00
DHM celkem	2 945 126,06	2 511 507,26	2 176 858,46

Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Oběžná aktiva byla v r. 2014 větší o 1 688 tis. Kč, v r. 2015 se naopak snížila oproti minulému roku o 2 126 tis. Kč. V Tab. 4. 2 vidíme jak strukturu oběžných aktiv, tak absolutní a relativní změny celkových, stálých i oběžných aktiv.

Tab. 4. 2 Horizontální analýza za rok 2013 – 2015 (aktiva)

Aktiva k 31. 12.		2013	2014	2015	Absolutní změna		Relativní změna	
(v tis. Kč)					13/14	14/15	13/14	14/15
Aktiva celkem		18 428	19 672	17 211	1 244	-2 461	6,75%	-12,51%
A.	Stálá aktiva	2 955	2 512	2 177	-443	-335	-14,99%	-13,34%
B.	Oběžná aktiva	15 473	17 161	15 035	1 688	-2 126	10,91%	-12,39%
1.	Zásoby	983	1 109	1 009	126	-100	12,82%	-9,02%
2.	Pohledávky	880	1 111	1 494	231	383	26,25%	34,47%
3.	Finanční majetek	13 609	14 941	12 532	1 332	-2 409	9,79%	-16,12%

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

Během uplynulých tří let došlo k růstu celkových aktiv v r. 2014 o 6,75 % oproti r. 2013, v dalším roce pak aktiva klesla o 12,51 %. Na růstu celkových aktiv měl největší podíl nárůst pohledávek o 26,25 % a růst zásob o 12,82 %. Většina pohledávek organizace tvoří pohledávky do lhůty splatnosti, jen v r. 2013 byl evidován náklad z vyřazení pohledávky za odběrateli ve výši 1 348 Kč (viz Příloha č. 6).

Tab. 4. 3 Složení krátkodobého finančního majetku (v Kč)

	2013	2014	2015
Jiné běžné účty	4 507 173,12	5 645 663,95	5 247 324,75
Běžný účet	8 711 945,74	9 061 429,96	7 044 124,05
Běžný účet FKSP	247 100,52	154 443,40	148 642,03
Ceniny	613,00	769,00	650,00
Pokladna	142 418,00	78 503,00	91 047,00
KFM celkem	13 609 250,38	14 940 809,31	12 531 787,83

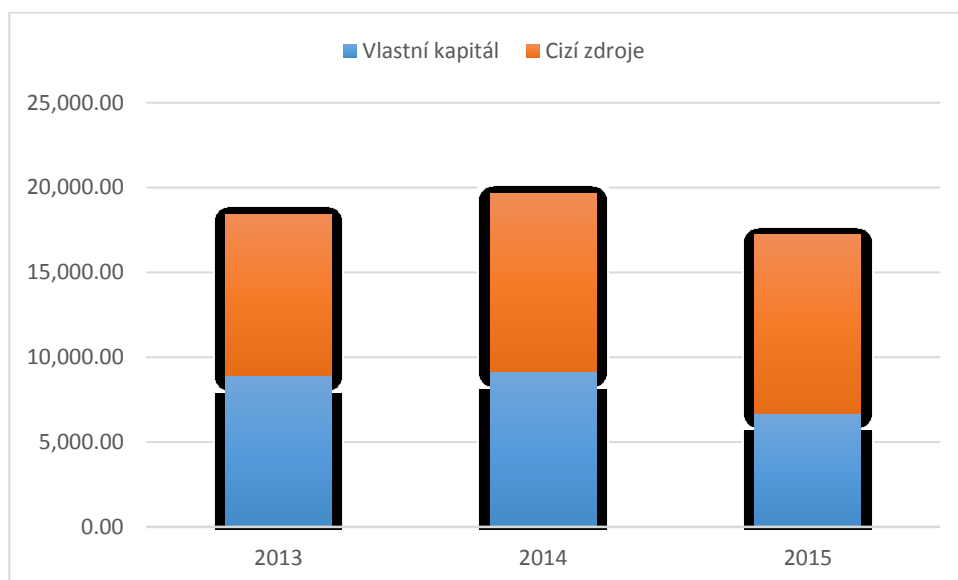
Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Z Tab. 4. 3 vidíme nárůst finančního majetku v roce 2014 o 1 332 tis. Kč, což bylo způsobeno zvýšením peněžních prostředků na běžných účtech a zvýšením cenin. Jiný běžný účet slouží k pro ukládání zvláštních prostředků a prostředky zvláštních fondů.

4.1.2 Horizontální analýza rozvahy – pasiv

Pasiva jsou zdrojem financování aktiv dané organizace. Zaměříme se na nejdůležitější položky pasiv, kterými jsou pasiva celkem, a dále rozdělení na vlastní a cizí kapitál.

Graf 4. 2 Vývoj vybraných položek pasiv (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Graf 4. 2 ukazuje rozložení vlastního a cizího kapitálu v jednotlivých letech. Vlastní kapitál byl nejmenší v r. 2015, a to jen ve výši 6 703 tis. Kč. Největší podíl na tom měl pokles fondu investic z důvodu čerpání fondu jako odvod zřizovateli v částce 2 570 tis. Kč.

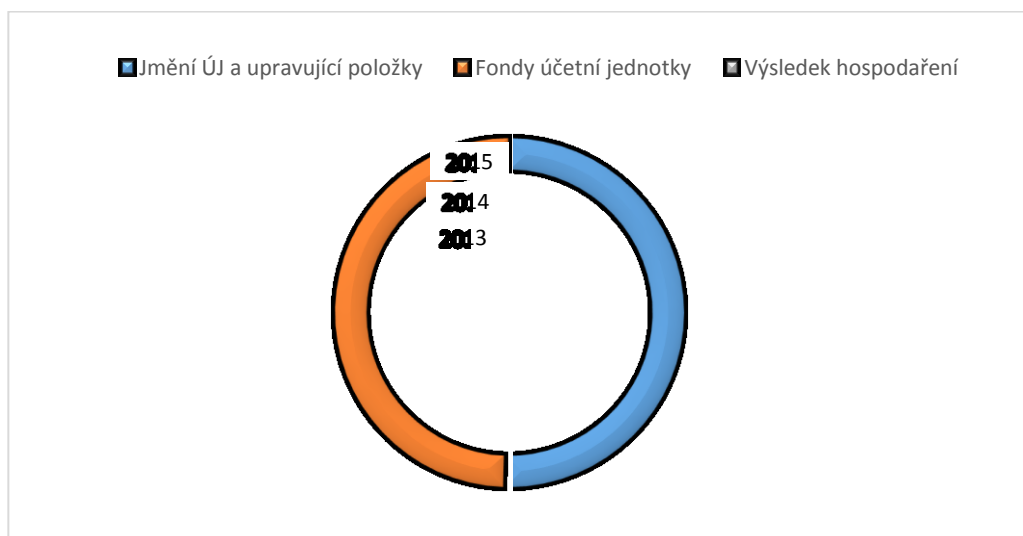
Tab. 4. 4 Vlastní kapitál (v Kč)

	2013	2014	2015
Jmění ÚJ a upravující položky	4 160 610,31	3 716 991,51	3 382 342,71
Fond odměn	626 472,87	626 472,87	626 472,87
Fond kulturních a sociálních potřeb	173 789,81	167 197,69	155 524,12
Rezervní fond tvořený ze zlepšeného VH	794 411,66	944 757,67	1 069 863,99
Rezervní fond z ostatních titulů	636 563,83	755 429,57	845 822,57
Fond investic	2 353 542,25	2 797 161,05	623 188,85
Ostatní fondy	5 899,74	0,00	0,00
Fondy účetní jednotky	4 590 680,16	5 291 018,85	3 320 872,40
Výsledek hospodaření	150 346,01	125 106,32	0,00
Vlastní kapitál celkem	8 901 636,48	9 133 116,68	6 703 215,11

Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Největší položkou vlastního kapitálu organizace tvoří její jmění a fondy. V r. 2013 bylo z výsledku hospodaření v částce 150 346 Kč převedeno do rezervního fondu částka 75 346 Kč, a zbylých 75 000 bylo převedeno do fondu odměn. V roce 2014 byl fond odměn nečerpán, do FKSP byl přiděl 270 056,88 Kč a čerpání bylo v částce 276 649 Kč. Rezervní fond se zvýšil o přiděl z VH r. 2013 o 150 346 Kč. Z rezervního fondu z ostatních titulů byla čerpána část finančních darů a fond investic byl tvořen pouze odpisy v částce 541 957,50 Kč. V r. 2015 se nejvíce peněz vyčerpalo z fondu investic jako odvod zřizovateli v částce 2 570 tis. Kč, přitom příjem do fondu byl v hodnotě 396 027,80 Kč. Fond rezervní byl zvýšen o výsledek hospodaření za r. 2014 v částce 125 106 Kč. Fond kulturních a sociálních potřeb se snížil o čerpání fondu - příspěvek na stravné (134 603 Kč), peněžní dary k životním výročí (70 750 Kč) a příspěvek na penzijní připojištění zaměstnancům (93 050 Kč).

Graf 4. 3 Struktura vlastního kapitálu v letech 2013 - 2015

Zdroj: Vlastní zpracování dle výkazů

V grafu 4. 3 je vidět zastoupení jednotlivých položek vlastního kapitálu. V r. 2013 se jmění pohybovalo okolo 47 %, fondy byly v hodnotě 51,57 % a výsledek hospodaření byl pouhých 1,69 %. V r. 2014 došlo ke zvýšení fondů, jmění činilo 40,70 % z vlastního kapitálu a výsledek hospodaření byl v hodnotě 1,37 % z VK. V r. 2015 byla hodnota VH nulová, jmění a fondy s ohledem na celkový vlastní kapitál byly vyrovnány.

Tab. 4. 5 Struktura cizích zdrojů (v %)

	2013	2014	2015
Dodavatelé	20,32	9,97	7,68
Zaměstnanci	0,00	0,20	20,62
Sociální zabezpečení	11,91	9,17	8,51
Zdravotní pojištění	0,00	3,93	3,65
Důchodové spoření	0,00	0,00	0,01
Ostatní daně, poplatky	2,30	3,07	2,66
Výnosy příštích období	0,00	0,01	0,00
Dohadné účty pasivní	5,38	4,61	5,08
Ostatní krátkodobé závazky	60,10	69,04	51,78
Cizí zdroje celkem	100,00	100,00	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Tab. 4. 5 ukazuje strukturu jednotlivých cizích zdrojů. V r. 2014 se zvýšily závazky z titulu zdravotního pojištění a ostatní krátkodobé závazky. Velkou položkou jsou závazky vůči zaměstnancům (v r. 2015) a vůči dodavatelům, které se však ve sledovaném období postupně snižují.

Tab. 4. 6 Horizontální analýza za rok 2013 – 2015 (pasiva)

Pasiva k 31. 12.		2013	2014	2015	Absolutní změna		Relativní změna	
(v tis. Kč)					13/14	14/15	13/14	14/15
Pasiva celkem		18 428	19 672	17 211	1 244	-2 461	6,75%	-12,51%
C.	Vlastní kapitál	8 902	9 133	6 703	231	-2 430	2,59%	-26,61%
1.	Jmění ÚJ	4 161	3 717	3 382	-444	-335	-10,67%	-9,01%
2.	Fondy ÚJ	4 591	5 291	3 321	700	-1 970	15,25%	-37,23%
3.	VH	150	125	0	-25	-125	-16,67%	-100,00%
D.	Cizí zdroje	9 526	10 539	10 508	1 013	-31	10,63%	-0,29%

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

V Tab. 4. 6 jsou vidět jednotlivé změny v pasivních položkách rozvahy a jejich procentuální vlivy na pasiva celkem. V r. 2014 se celková pasiva zvýšila o 1 244 tis. Kč oproti r. 2013. Největší podíl na tom má zvýšení cizích zdrojů o 10,63% více. V r. 2014 se nejvíc změnily fondy, konkrétně se zvýšily o 15,25 %. Největší pokles pak byl u VH, který se snížil o 16,67 % oproti r. 2013. Celková pasiva se pak v r. 2015 snížila o 2 461 tis. Kč, což je 12,51 % pokles. Na tom má největší podíl pokles výsledku hospodaření, který se snížil ze 125 tis. Kč (r. 2014) na 0 Kč (r. 2015).

4.1.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Dále bude provedena analýza výkazu zisku a ztráty, čili absolutní a relativní změna položek tohoto výkazu.

Tab. 4. 7 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (v tis. Kč)	2013	2014	2015	Absolutní změna		Relativní změna	
				13/14	14/15	13/14	14/15
Náklady	57 238	59 254	59 831	2 016	577	3,52%	0,97%
Výnosy	57 089	59 262	59 785	2 173	523	3,81%	0,88%
VH hlavní činnost	-148	9	-46	157	-55	106,08%	-611,11%
Náklady	33	21	64	-12	43	-36,36%	204,76%
Výnosy	332	137	110	-195	-27	-58,73%	-19,71%
VH hospodářská činnost	299	116	46	-183	-70	-61,20%	-60,34%

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

U hlavní činnosti došlo k největšímu výkyvu mezi roky 2013 – 2014, kdy náklady vzrostly o 2 016 tis. Kč (3,52 %) a výnosy o 2 173 tis. Kč (3,81 %). V období 2014 – 2015 byly náklady a výnosy jen o necelé 1 % vyšší než v r. 2014. V r. 2013 byly náklady vyšší než výnosy, proto vznikla příspěvkové organizaci ztráta, v největší míře byly zastoupeny mzdové náklady a náklady na spotřebu materiálu. V r. 2014 byl výsledek hospodaření z hlavní činnosti kladný, neboť se zvýšily výnosy z transferů a ostatní výnosy organizace. V roce 2015 se opět výsledek hospodaření snížil (o 55 tis. Kč).

Hospodářská činnost vykazuje v každém sledovaném roce ziskových hodnot, největšího zisku dosáhla už v r. 2013, a to 299 tis. Kč. Největší pokles výnosů byl v mezidobí 2013 – 2014, kdy došlo k poklesu tržeb z pronájmu o 58,73 %. Největší nárůst nákladů (o 204,76 %), což je ale také negativní jev, byl v r. 2015 v důsledku vzniku nákladů na opravy a udržování. Souhrnně můžeme říci, že náklady na hospodářskou činnost postupně rostou a výnosy se snižují.

4.2 Vertikální analýza

Analýza struktury, čili vertikální analýza, slouží jako procentní rozbor komponent k posouzení významu dílčích složek a jejich vybraného souhrnného absolutního ukazatele. Vertikální analýza se využívá především při rozboru majetkové a finanční struktury firem, tedy při analýze aktiv a pasiv dané organizace. V případě použití analýzy na výkaz zisku a ztráty

se jako celek stanoví např. velikost tržeb, v rozvaze je základ tvořen celkovou výší aktiv či jejich dílčích složek. [1]

$$\text{podíl na celku} = \frac{U_1}{\sum U_1} \quad (4.3)$$

U_1 hodnota dílčího ukazatele

$\sum U_1$ velikost absolutního ukazatele

Následně bude aplikován vzorec a vypočtena vertikální analýza jak kapitálové základny organizace, tak výkazu zisku a ztráty.

4.2.1 Vertikální analýza aktiv a pasiv

Z Tab. 4. 8 je zřejmé, že za celé sledované období 2013 – 2015 měla výrazný podíl na celkových aktivech oběžná aktiva, a dle údajů v Tab. 4. 9 převažuje podíl cizích zdrojů na celkových cizích zdrojích organizace.

Tab. 4. 8 Vertikální analýza kapitálové základny organizace

	2013	2014	2015
Aktiva celkem	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Podíl stálých aktiv	16,04 %	12,77 %	12,65 %
Podíl oběžných aktiv	83,96 %	87,23 %	87,35 %

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Nejvyšší podíl stálých aktiv byl v r. 2013 a podíl oběžných aktiv byl nejvyšší v r. 2015 (87,35 %). Podíl stálých aktiv se každoročně snižoval, z 16,04 % v r. 2013 až po 12,65 % v r. 2015. Z toho plyne skutečnost, že podíl oběžných aktiv se každoročně zvyšoval, a to z 83,96 % v r. 2013 na 87,35 % v r. 2015.

Tab. 4. 9 Vertikální analýza pasiv

	2013	2014	2015
Pasiva celkem	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Podíl vlastních zdrojů	48,31 %	46,43 %	38,95 %
Podíl cizích zdrojů	51,69 %	53,57 %	61,05 %

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

V Tab. 4. 9 vidíme, že pasiva tvoří z větší části vždy cizí zdroje, ale není to až tak jednoznačné. Od r. 2013 se podíl vlastních zdrojů na financování aktiv postupně snižoval z hodnoty 48,31 % v r. 2013 na 38,95 % roku 2015. Tím pádem se podíl cizích zdrojů postupně zvyšoval a v r. 2015 dosáhly cizí zdroje 61,05 % podílu na celkových pasivech.

4.2.2 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

V Tab. 4. 10 jsou uvedeny celkové náklady a výnosy za hlavní i hospodářskou činnost a jejich jednotlivé procentní podíly. V dalších tabulkách je pak podrobněji vidět, z čeho se jednotlivé náklady a výnosy skládají a co nejvíce ovlivňuje celkové náklady a výnosy.

Tab. 4. 10 Vertikální analýza za rok 2013 – 2015 (výkaz zisku a ztráty)

	2013	2014	2015
Celkové náklady	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Náklady hlavní činnosti	99,94 %	99,96 %	99,89 %
Náklady hospodářské činnosti	0,06 %	0,04 %	0,11 %
Celkové výnosy	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Výnosy hlavní činnosti	99,42 %	99,77 %	99,82 %
Výnosy hospodářské činnosti	0,58 %	0,23 %	0,18 %

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Z Tab. 4. 10 jasně vyplývá, že největší podíl na nákladech a výnosech má hlavní činnost, vždy z 99 % podílem. U nákladů je tento podíl velice jednoznačný, i když se postupně snižoval, ale velice nepatrně. Podíl na celkových výnosech u činnosti hlavní se pohybuje od 99,42 % do 99,82 % a docházelo k mírnému zvýšení.

Tab. 4. 11 Vertikální analýza nákladů v % (2013 – 2015)

Název položky	2013		2014		2015	
	Činnost		Činnost		Činnost	
	Hlavní	Hospod.	Hlavní	Hospod.	Hlavní	Hospod.
Spotřeba materiálu	19,91	0,45	20,42	0,95	19,96	0,47
Spotřeba energie	8,28	0,00	6,57	0,00	6,47	0,00
Opravy a udržování	3,11	39,73	4,21	0,00	3,00	68,10
Cestovné	0,06	0,00	0,06	0,00	0,06	0,00
Reprezentace	0,04	0,00	0,05	0,00	0,04	0,00
Ostatní služby	2,18	0,00	2,10	0,00	2,05	0,00
Mzdové náklady	47,07	44,64	45,58	73,92	47,91	23,57
Zákonné sociální pojištění	15,91	15,18	15,43	25,13	16,26	7,86
Jiné sociální pojištění	0,20	0,00	0,19	0,00	0,25	0,00
Zákonné sociální náklady	0,47	0,00	0,46	0,00	0,55	0,00
Jiné daně a poplatky	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00
Odpisy DM	1,53	0,00	0,91	0,00	0,63	0,00
Náklady z drobného DM	1,01	0,00	3,79	0,00	2,60	0,00
Ostatní náklady	0,22	0,00	0,22	0,00	0,21	0,00
Náklady celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

V Tab. 4. 11 je uvedeno procentní zastoupení jednotlivých nákladů v hlavní i hospodářské činnosti organizace. U hlavní činnosti převažují mzdové náklady, které se pohybují v rozmezí od 45 % do 48 %, další velkou položkou nákladů je zákonné sociální pojištění (15 – 17 %) a spotřeba materiálu (19 – 20 %). Náklady u hospodářské činnosti organizace tvoří především mzdové náklady, které v r. 2014 dosahovaly až 73,92 % z celkových nákladů. V r. 2013 a 2015 byly velkou položkou náklady na opravy a udržování, které dosahovaly 39,73 % a 68,10 % z celkových nákladů organizace. Další položkou nákladů je pak zákonné sociální pojištění, tyto náklady měly nejnižší hodnotu 7,86 % v r. 2015, nejvyšší byly v r. 2014 a dosahovaly hodnoty 25,13 % nákladů.

Tab. 4. 12 Vertikální analýza výnosů v % (2013 – 2015)

Název položky	2013		2014		2015	
	Činnost		Činnost		Činnost	
	Hlavní	Hospod.	Hlavní	Hospod.	Hlavní	Hospod.
Prodej služeb	75,59	0,00	75,49	0,00	76,17	0,00
Pronájem	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00
Prodej DHM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Čerpání fondů	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní výnosy	0,17	0,00	0,02	0,00	0,35	0,00
Transfery	24,22	0,00	24,49	0,00	23,47	0,00
Výnosy celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

Tab. 4. 12 ukazuje jednotlivé výnosy organizace a jejich podíl na celkových výnosech za hlavní i hospodářskou činnost. Největší část výnosů v hlavní činnosti pramení z prodeje služeb, vždy je to nejméně 75 % z celkových výnosů. Další část výnosů tvoří transfery (23 – 24 % celkových výnosů). Hospodářská činnost tvoří jen výnosy z pronájmu.

Tab. 4. 13 Výsledek hospodaření (za období 2013 – 2015)

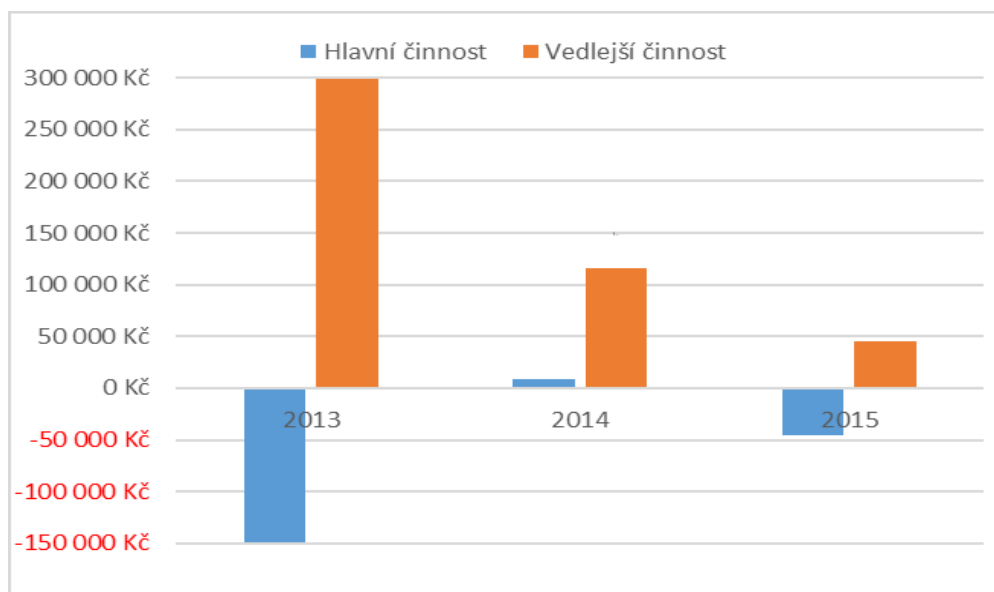
	K 31. 12.2013	K 31. 12.2014	K 31. 12.2015
Hlavní činnost	- 148 994 Kč	8 889 Kč	- 45 911 Kč
Hospodářská činnost	299 340 Kč	116 217 Kč	45 911 Kč
VH celkem	150 346 Kč	125 106 Kč	0 Kč

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů 2013 – 2015

Výsledek hospodaření za sledované období vykazuje značnou nestabilitu. Příspěvková organizace se vždy snažila hospodařit tak, aby využila všechny dostupné a získané prostředky účelně a hospodárně. Výsledek hospodaření za r. 2013 vznikl zvýšením plateb za nebytové prostory a zvýšením příjmů od uživatelů domova, byl rozdělen do rezervního fondu ve výši 75.346 Kč, zbytek byl převeden do fondu odměn. Hospodářský výsledek za r. 2014 z hlavní činnosti vznikl nadočerpáním neinvestičního příspěvku obce z důvodu vyššího plnění vlastních příjmů od zdravotních pojišťoven a příspěvku na péči. VH

za tento rok byl celý převeden do rezervního fondu z důvodu jeho čerpání v r. 2015 na rozšíření ošetrovatelských míst.

Graf 4. 4 Výsledek hospodaření hlavní a vedlejší činnosti (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle finančních výkazů Domova seniorů, p. o.

Z grafu 4. 4 můžeme vidět, že výsledky hospodaření Domova seniorů Hranice, p. o. velmi kolísají. Výsledky hospodaření z hlavní činnosti jsou ve ztrátě mimo r. 2014, kdy byl zisk z hlavní činnosti ve výši 8 889 Kč. Výsledky hospodaření z hospodářské činnosti organizace byly vždy kladné, čili zisk. Nejvyššího zisku dosáhla organizace za svou vedlejší činnost v r. 2013, a to ve výši 299 340 Kč. Zisk za celou organizaci se postupně snižoval, od r. 2013 byl zisk 150 346 Kč, následující rok dosáhla organizace zisku ve výši 125 106 Kč a v r. 2015 dosáhla nulového zisku.

4.3 Poměrová analýza

Soustavy vybraných poměrových ukazatelů jsou analyzovány systematicky v poměrové analýze. Poměrové ukazatele tvoří obvykle určitou soustavu 10 až 12 ukazatelů, v případě rozsáhlejších soustav i několik desítek ukazatelů. Dle způsobu konstrukce soustavy rozlišujeme pyramidovou a paralelní soustavu ukazatelů. [1]

Systém finančního řízení zachycuje složité či protichůdné procesy, a proto se poměrové ukazatele z důvodu lepší orientace dělí do několika základních oblastí.

Ukazatele finanční analýzy se tedy dělí do těchto oblastí: ukazatele finanční stability, zadluženosti, ukazatele rentability, ukazatele likvidity a ukazatele aktivity neboli obratu. [4]

4.3.1 Ukazatele finanční stability

Na základě analýzy vztahu aktiv a zdrojů jejich financování můžeme hodnotit finanční stabilitu příspěvkové organizace. Nejdůležitějším ukazatelem patřícím do této oblasti je ukazatel podílu vlastního kapitálu na aktivech organizace. Ukazatel pozitivního trendu udává, jak je organizace schopna krýt svá aktiva vlastními zdroji. Při zvyšování tohoto ukazatele,

$$\text{podíl VK na A} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}}, \quad (4.4)$$

dochází k upevňování finanční stability, avšak příliš vysoká hodnota ukazatele může vést k poklesu výnosnosti vložených prostředků. [1]

Tab. 4. 14 Podíl vlastního kapitálu na aktivech a majetkový koeficient

Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
Aktiva celkem	18 427 653,32	19 672 400,93	17 211 409,86
Vlastní kapitál	8 901 636,48	9 133 116,68	6 703 215,11
Podíl VK na A (%)	48,31	46,43	38,95

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Podle Tab. 4. 14 se dá vyčíst, že podíl vlastního kapitálu na celkových aktivech organizace se rok od roku snižuje z hodnoty 48 % v r. 2013 na 39 % v r. 2015.

Pomocí následujících tří ukazatelů,

$$\text{podíl stálých aktiv} = \frac{\text{stálá aktiva}}{\text{aktiva}}, \quad (4.5)$$

$$\text{podíl oběžných aktiv} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{aktiva}}, \quad (4.6)$$

$$\text{podíl zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{aktiva}}, \quad (4.7)$$

hodnotíme strukturu aktiv organizace. Vztah mezi stálými a oběžnými aktivy se liší dle odvětví. Čím jsou větší stálá aktiva, tím rostou i fixní náklady vlivem odpisů a náklady na opravy. Při vysokém podílu oběžných se zvyšuje adaptabilita firmy na výkyvy poptávky, takže se organizace jednodušeji přizpůsobí změnám podmínek na trhu.

Tab. 4. 15 Podíl stálých, oběžných aktiv a zásob

Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
Aktiva celkem	18 427 653,32	19 672 400,93	17 211 409,86
Stálá aktiva	2 955 126,06	2 511 507,26	2 176 858,46
Oběžná aktiva	15 472 527,26	17 160 893,67	15 034 551,40
Zásoby	983 216,18	1 109 415,63	1 009 069,03
Podíl stálých aktiv (%)	16,04	12,77	12,65
Podíl oběžných aktiv (%)	83,96	87,23	87,35
Podíl zásob (%)	5,34	5,64	5,86

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Největší podíl na celkových aktivech organizace mají dle Tab. 4. 15 oběžná aktiva. Podíl oběžných aktiv se rok od roku zvyšuje, v r. 2015 byl podíl oběžných aktiv na aktivech celkem přes 87 %. Z toho podíl zásob na celkových aktivech se také zvyšuje, ale pouze nepatrně, od 5,34 % v r. 2013 na 5,86 % v r. 2015. Stálá aktiva byla v relativně malém podílu a jejich hodnota je doplňkem k podílu oběžných aktiv organizace.

4.3.2 Ukazatele zadluženosti

Důležitým cílem finančního řízení je dosažení optimální zadluženosti, tedy poměru vlastního a cizího kapitálu. Financování vlastními zdroji je obvykle dražší způsob a převaha vlastního kapitálu vede k finančnímu zatěžování a k méně pružné reakci na finanční potřeby organizace. V případě zdravé a stabilní organizace může přispívat k celkové rentabilitě a zvyšování hodnoty. Přímá souvislost mezi zadlužeností a solventností neexistuje, protože zákonitě neplatí, že vyšší zadluženost přivádí organizaci do platebních potíží. [1]

Pro hodnocení přiměřenosti zadlužení využíváme ukazatel celkové zadluženosti, který představuje podíl věřitelů na celkovém kapitálu, z něhož je pak financován majetek organizace. Pokud se zvyšuje hodnota tohoto ukazatele,

$$\text{ukazatel celkové zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{aktiva celkem}}, \quad (4.8)$$

riziko věřitelů se také zvyšuje. Zadluženost ovlivňuje jak věřitelské riziko, tak i výnosnost organizace. [1]

Podobnou vypovídací schopnost plní ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu,

$$\text{ukazatel zadluženosti VK} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}, \quad (4.9)$$

jehož akceptovatelná hodnota závisí především na fázi vývoje firmy a postoji vlastníků k riziku. [1]

Tab. 4. 16 Celková zadluženost a zadluženost vlastního kapitálu

Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
Aktiva celkem	18 427 653,32	19 672 400,93	17 211 409,86
Vlastní kapitál	8 901 636,48	9 133 116,68	6 703 215,11
Cizí kapitál	9 526 016,84	10 539 284,25	10 508 194,75
Ukazatel celkové zadluženosti (%)	51,69	53,57	61,05
Ukazatel zadluženosti VK	1,07	1,15	1,57

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

Tab. 4. 16 vidíme, že ukazatel se každým rokem zvyšuje, což znamená, že organizace se více zadlužuje. Čím větší je ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu, tím více cizích zdrojů využívá daná organizace a možnost získání dalších cizích zdrojů tak klesá.

4.3.3 Ukazatele rentability

Klíčovým měřítkem rentability je ukazatel ROA:

$$\text{rentabilita aktiv (ROA)} = \frac{\text{EBIT}}{\text{A}}, \quad (4.10)$$

který poměruje zisk s celkovými aktivy vloženými do podnikání bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financovány. [1]

Další ukazatel, který slouží také k posouzení rentability, je ukazatel ROS:

$$\text{rentabilita tržeb (ROS)} = \frac{\text{EBIT}}{\text{tržby}}, \quad (4.11)$$

a ten je vhodný zejména pro srovnání v čase a mezipodnikovém srovnání.

Ukazatel rentability tržeb bývá doplňován ukazatelem rentability nákladů,

$$\text{rentabilita nákladů} = \frac{\text{EBIT}}{\text{celkové náklady}}, \quad (4.12)$$

který udává, kolik Kč nákladů musí organizace vynaložit, aby dosáhla 1 Kč zisku.

Tab. 4. 17 Ukazatele rentability

Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
EBIT	150 346,00	125 106,00	0,00
Celková aktiva	18 427 653,32	19 672 400,93	17 211 409,86
Tržby	57 089 225,18	59 262 433,94	59 784 650,89
Náklady	57 238 219,17	59 253 544,62	59 830 561,89
Rentabilita aktiv (%)	81,59	63,59	0,00
Rentabilita tržeb (%)	26,34	21,11	0,00
Rentabilita nákladů (%)	26,27	21,11	0,00

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 – 2015

V Tab. 4. 17 jsou vypočteny ukazatele rentability, kde nejdůležitějším je ukazatel rentability aktiv. Jde o výnosnost aktiv, která byla v organizaci v r. 2013 ve výši 81,59 %, v r. 2014 se snížila vlivem snížení zisku na 63,59 %.

Nízká hodnota rentability tržeb je příznivější při dosahování rychlého obratu zásob (doba obratu zásob z Tab. 4. 17 – 6 dní) a vysokého absolutního objemu tržeb.

Ukazatel rentability nákladů byl v organizaci ve výši 26,27 % v r. 2013, v dalším roce to bylo 21,11 %. Čím se hodnota rentability nákladů snižuje (což v organizaci skutečně platí), tím lepší má pak hospodářský výsledek, protože dokázala 1 Kč tržeb vytvořit s nižšími náklady.

4.3.4 Ukazatele likvidity

Likvidita je definována jako schopnost organizace dostát svým závazkům a závisí na tom, jak rychle je organizace schopna získat dostatek prostředků na provedení potřebných plateb.

Základním ukazatelem likvidity je celková likvidita, dána vzorcem:

$$\text{ukazatel celkové likvidity} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (4.13)$$

kdy se poměruje objem oběžných aktiv s objemem závazků. Přiměřená výše tohoto ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí od 1,5 do 2,5.

K eliminaci případných nedostatků předchozího ukazatele používáme ukazatel pohotovosti likvidity,

$$\text{pohotovostní likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (4.14)$$

kdy poměrujeme jen pohotovostní prostředky (např. pokladni hotovost nebo peníze na bankovních účtech), doporučená hodnota tohoto ukazatele se pak pohybuje od 1,0 do 1,5.

Významný ukazatel z krátkodobého hlediska je ukazatel okamžité likvidity, který je dán vztahem:

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (4.15)$$

základní složku nejlikvidnějších prostředků zde tvoří peníze na účtech, v pokladně a šeky. Ukazatel slouží zejména k dokreslení úrovně likvidity. [1]

Tab. 4. 18 Celková, pohotovostní a okamžitá likvidita

Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
Krátkodobé závazky	9 526 016,84	10 539 284,25	10 508 194,75
Oběžná aktiva	15 472 527,26	17 160 893,67	15 034 554,40
Zásoby	983 216,18	1 109 415,63	1 009 069,03
Finanční majetek	13 609 250,38	14 940 809,31	12 531 787,83
Celková likvidita	1,62	1,62	1,43
Pohotovostní likvidita	1,52	1,52	1,33
Okamžitá likvidita	1,42	1,41	1,19

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

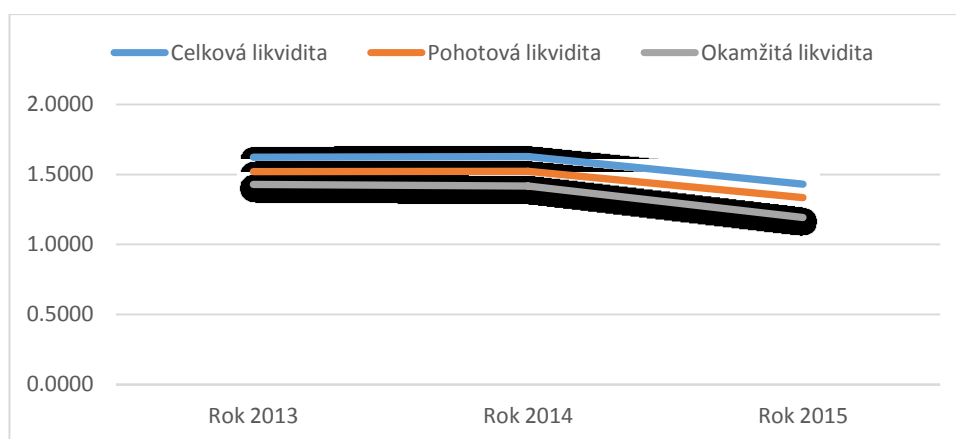
V Tab. 4. 18 jsou vidět hodnoty ukazatelů likvidity, které mají ve sledovaném období stabilní úroveň. Celková likvidita v letech 2013 a 2014 dosahuje doporučených hodnot. V roce 2015 je celková likvidita v hodnotě 1,43 a může se stát, že se organizace ocitne v dalších letech v potížích, protože nebude mít majetek na splácení závazků.

Doporučené rozpětí u pohotové likvidity je dodrženo jen v r. 2015 (hodnota 1,43), v letech 2013 a 2014 je hodnota shodná – 1,52. Hodnota nad 1 ukazuje na nedostatečné využívání volných peněžních prostředků, jinak řečeno vyšší objem pohotových peněžních prostředků, které by mohla organizace využít produktivněji.

Stupeň okamžité likvidity je nejpřísnější a měl by se pohybovat od 0,5 – do 1,0. To nesplňuje organizace ani v jednom roce, hodnoty okamžité likvidity se pohybují od 1,19 v r. 2015 až do 1,42 v r. 2013. Hodnoty okamžité likvidity jsou vyšší v důsledku vysokého stavu finančních prostředků na účtech a v pokladně a nízké částky závazků. Doporučené hodnoty se však mohou lišit v rámci odvětví, ve kterém organizace působí.

Graf 4. 5 Vývoj likvidity v organizaci

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů 2013 - 2015

Likvidita v Grafu 4. 5 má klesající (negativní) tendenci, a to i z důvodu klesajícího pracovního kapitálu (viz Tab. 4. 19).

Ukazatele likvidity je vhodné doplnit o ukazatele struktury oběžných aktiv, kam patří ukazatel:

$$\text{podíl pohledávek na OA} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{oběžná aktiva}}, \quad (4. 16)$$

který je pozitivní v případě pravidelného splácení pohledávek od odběratelů. V dalším ukazateli se objevuje nejméně likvidní složka majetku, a to jsou zásoby.

Proto by poměr v tomto ukazateli:

$$\text{podíl zásob na OA} = \frac{\text{zásoby}}{\text{oběžná aktiva}}, \quad (4.17)$$

neměl být příliš vysoký. Posledním ukazatelem struktury oběžných aktiv je ukazatel čistého pracovního kapitálu (ČPK) daný vztahem:

$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky}, \quad (4.18)$$

a tento ukazatel představuje část oběžného majetku, která se během roku přemění v pohotové peněžní prostředky a po splacení krátkodobých závazků může být použit k uskutečnění záměrů organizace. [1]

Tab. 4. 19 Ukazatele struktury oběžných aktiv

Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
Krátkodobé závazky	9 526 016,84	10 539 284,25	10 508 194,75
Oběžná aktiva	15 472 527,26	17 160 893,67	15 034 554,40
Zásoby	983 216,18	1 109 415,63	1 009 069,03
Pohledávky	880 060,70	1 110 668,73	1 493 694,54
Podíl pohledávek na OA (%)	5,69	6,47	9,94
Podíl zásob na OA (%)	6,35	6,46	6,71
ČPK	5 946 510,42	6 621 609,42	4 526 359,65

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Podíl pohledávek a zásob na oběžných aktivech je zanedbatelný (5,69 % - 9,94 %). Z výpočtu vyplývá, že oběžná aktiva ve všech sledovaných letech převyšují krátkodobé závazky. Čistý pracovní kapitál dosahoval nejvyšší hodnoty v r. 2014, a to 6 621 609,42 Kč. Jeho hodnota klesla v r. 2015 na 4 526 359,65 Kč. Důležité je, aby byl oběžný majetek financován z krátkodobých zdrojů, což je splněno, a také je nezbytně nutná určitá kladná velikost čistého pracovního kapitálu.

4.3.5 Ukazatele aktivity (obratu)

Ukazatele aktivity jsou souhrnně pojmenovány jako ukazatele relativní vázanosti kapitálu v různých formách aktiv. Rychlost neboli obrat celkových aktiv měří intenzitu využití celkového majetku. Tento ukazatel,

$$\text{obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}, \quad (4.19)$$

je používán při srovnání mezi organizacemi, a pokud se jeho hodnota zvyšuje, pak daná organizace využívá svůj majetek efektivněji.

Pomocí dalších ukazatelů zjišťujeme, za jak dlouho dojde k obratu majetku ve vztahu k tržbám. Pozitivní je co nejkratší doba obratu. Dle následujících ukazatelů,

$$\text{doba obratu aktiv/zásob/pohledávek} = \frac{\text{aktiva/zásoby/pohledávky} \cdot 360}{\text{tržby}}, \quad (4.20)$$

sledujeme hospodářskou aktivitu organizace. V případě aktiv se při zvýšení podílu fixních aktiv zvyšuje také hodnota ukazatele. U zásob je žádoucí udržovat dobu obratu na technicky a ekonomicky zdůvodněné výši, protože ukazatel je citlivý na změny v dynamice výkonů. Při výpočtu doby obratu pohledávek zjistíme, za jak dlouho jsou průměrně placeny faktury. Je nutné sledovat platební kázeň odběratelů a zároveň dodržovat doby splatnosti i vůči dodavatelům. [1]

Ukazatel doby obratu závazků,

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky} \cdot 360}{\text{tržby}}, \quad (4.21)$$

charakterizuje platební disciplínu právě vůči dodavatelům. V souvislosti s dobou obratu pohledávek a závazků se sleduje i tzv. pravidlo solventnosti, kdy $DO \text{ pohledávek} < DO \text{ závazků}$. V praxi to znamená, že organizace už dostala od svých odběratelů zaplacení a poté může platit své závazky. [4]

Tab. 4. 20 Ukazatele relativní vázanosti kapitálu v různých formách aktiv

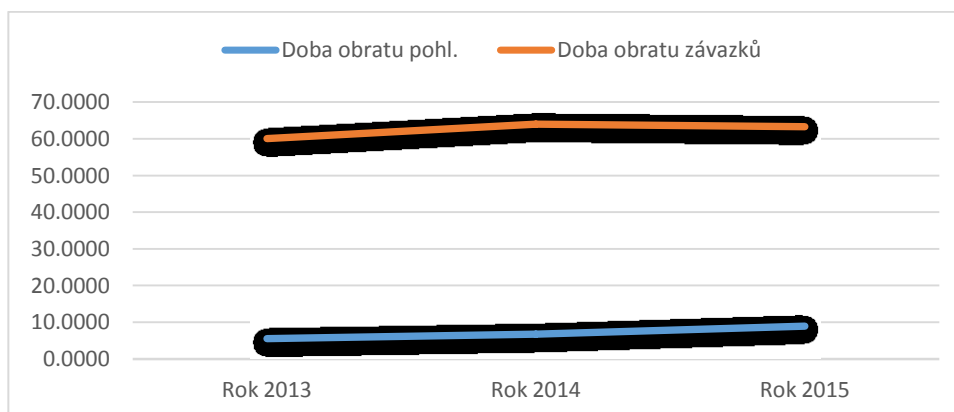
Název položky	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
	Hodnota v Kč		
Aktiva celkem	18 427 653,32	19 672 400,93	17 211 409,86
Tržby	57 089 225,18	59 262 433,94	59 784 650,89
Zásoby	983 216,18	1 109 415,63	1 009 069,03
Pohledávky	880 060,70	1 110 668,73	1 493 694,54
Závazky	9 526 016,84	10 539 284,25	10 508 194,75
Obrat aktiv	3,10	3,01	3,47
Doba obratu aktiv	116,20	119,50	103,64
Doba obratu zásob	6,20	6,74	6,08
Doba obratu pohledávek	5,55	6,74	8,99
Doba obratu závazků	60,07	64,02	63,28
Pravidlo solventnosti (DO pohledávek < DO závazků)	splněno	splněno	splněno

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

V organizaci dle Tab. 4. 20 ukazatel obratu aktiv dosahuje hodnoty vyšších než 3, což značí vyšší efektivnost využívání celkových aktiv, neboť se za jeden rok aktiva min. 3x obrátí.

Doba obratu zásob se pohybuje okolo 6 dní, zásoby tedy tuto dobu leží na skladě a vážou tak na sebe finanční prostředky. Čím menší je tento ukazatel, tím efektivněji dokáže organizace řídit svůj sklad.

Graf 4. 6 Doba obratu pohledávek a závazků

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů 2013 – 2015

Z Grafu 4. 6 je zřejmé, že doba obratu pohledávek je výrazně nižší než doba obratu závazků. Odběratelé tedy plní své závazky vůči příspěvkové organizaci daleko dříve, než organizace vůči svým dodavatelům. Obě doby obratu mají v období 2013 – 2015 rostoucí tendenci. Je dodrženo také tzv. pravidlo solventnosti, které posuzuje vzájemně právě dobu obratu pohledávek a závazků a platí pro něj, že doba obratu pohledávek musí být menší než doba obratu závazků.

4.4 Ukazatele autarkie

U příspěvkové organizace je potřeba brát v úvahu její specifika a zaměření, proto jsou zde zařazeny i ukazatele, které jsou využívány při finanční analýze municipální organizace, které hospodaří se svěřenými prostředky z veřejných rozpočtů.

Ukazatel autarkie může být na bázi výnosově nákladové,

$$\text{autarkie} = \frac{\text{výnosy z hlavní činnosti}}{\text{náklady z hlavní činnosti}} \cdot 100, \quad (4. 22)$$

a ten udává, v jaké míře je firma soběstačná z pohledu krytí nákladů z hlavní činnosti z dosažených výnosů. [5]

Tab. 4. 21 Autarkie na výnosově nákladové bázi za období 2013 – 2015 (tis. Kč)

	2013	2014	2015
Výnosy z hlavní činnosti	57 089,00	59 262,00	59 785,00
Náklady z hlavní činnosti	57 238,00	59 254,00	59 831,00
Autarkie na bázi výnosů a nákladů (%)	99,74	100,01	99,92

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Ukazatel autarkie z Tab. 4. 21 vychází v procentech mezi 99 – 100 %, což lze považovat za pozitivní výsledek. Příspěvková organizace je tedy soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů.

Dále existuje ukazatel autarkie na bázi příjmů a výdajů,

$$\text{autarkie} = \frac{\text{příjmy}}{\text{výdaje}} \cdot 100, \quad (4. 23)$$

který má schopnost dokázat, jestli byly příjmy dosaženy v dostatečné míře na krytí výdajů. Pokud je hodnota ukazatele vyšší než 100 %, pak jsou příjmy dostačující. Jestliže je ale hodnota menší než 100 %, tak je potřeba zkoumat příčiny nepokrytí výdajů příjmy, a také posoudit vztah k výnosově nákladové autarkii. [5]

Tab. 4. 22 Autarkie na bázi příjmů a výdajů za období 2013 – 2015 (tis. Kč)

	2013	2014	2015
Celkové příjmy	48 593,00	49 889,00	49 862,00
Celkové výdaje	48 443,00	49 763,00	49 862,00
Autarkie na bázi příjmů a výdajů (%)	100,31	100,25	100,00

Zdroj: Vlastní výpočty dle účetních výkazů 2013 - 2015

Ukazatel celkové autarkie v hlavní činnosti ukazuje vyrovnanost hospodaření organizace. Ukazatele jsou ve sledovaném období v optimální hodnotě, což znamená, že organizace pokrývá své výdaje příjmy.

4.5 Závěrečné shrnutí a zhodnocení finanční situace organizace

Byla provedena finanční analýza příspěvkové organizace Domov seniorů, p. o. Konkrétně byla provedena horizontální analýza aktiv a pasiv a vertikální analýza aktiv, pasiv a výkazu zisku a ztráty. Pro rozbor finanční situace příspěvkové organizace byla vybrána analýza poměrových ukazatelů, konkrétně ukazatele finanční stability, zadluženosti, rentability, likvidity a aktivity. Nakonec byly použity ukazatele autarkie. V analýze byly použity výkazy organizace, rozvaha a výkaz zisku a ztráty za období 2013 – 2015.

Z horizontální analýzy aktiv bylo vidět, že největší položkou jsou stálá aktiva, která dosahují někdy až 6x větší hodnoty než aktiva oběžná. Největší položkou stálých aktiv je dlouhodobý hmotný majetek. Horizontální analýza pasiv ukázala, že v letech 2013 a 2014 je vždy vlastní kapitál menší než cizí zdroje, ale jen nepatrně. Jenže v r. 2015 se vlastní kapitál ještě snížil z důvodu čerpání z fondu investic. Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty z Tab. 4. 7 ukázala vývoj nákladů a výnosů za hlavní i hospodářskou činnost organizace. Největší výkyv byl v letech 2013 – 2014, kdy náklady i výnosy vzrostly o 3,52 – 3,81 %. Za období 2014 – 2015 vzrostly náklady i výnosy jen o necelé 1 %, ale díky většímu růstu

nákladů vykazala organizace ztrátu ve výši 46 tis. Kč. Hospodářská činnost organizace přinášela po celé sledované období zisk, nejvíce v r. 2013 v částce 299 tis. Kč. Největší pokles výnosů byl zaznamenán v období 2013 – 2014, protože došlo k poklesu výnosů z pronájmu o 58,73 %. Naopak největší nárůst nákladů byl v r. 2015 v důsledku vzniku vysokých nákladů na opravy a udržování (43 tis. Kč).

Z vertikální analýzy vyplývá, že podíl oběžných aktiv na aktivech celkových je v každém sledovaném roce větší než 83 %. U analýzy výkazu zisku a ztráty je větší podíl cizího kapitálu na celkových pasivech, okolo 52 %, jen v r. 2015 byl podíl větší, a to 61,05 %. Veškeré náklady a výnosy příspěvková organizace generuje z hlavní činnosti, což je vidět v Tab. 4. 10. Největší položkou nákladů jsou mzdové náklady, spotřeba materiálu a zákonné sociální náklady. U výnosů jsou největší položkou výnosy z prodeje služeb a transfery. Hospodářská činnost měla v porovnání s hlavní činností podíl nákladů a výnosů k celkovým v rozmezí jen 0,04 – 0,58 %. Náklady z hospodářské činnosti tvoří z velké části mzdové náklady a náklady na opravy a udržování, výnosy tvoří jen výnosy z pronájmu.

Výsledek hospodaření z hlavní činnosti byl v letech 2013 a 2015 záporný, jen v roce 2014 generovala hlavní činnost příspěvkové organizace zisk ve výši 8 889 Kč. Výsledek hospodaření z vedlejší činnosti však byl v každém roce zisk, nejvíce v roce 2013 ve výši 299 340 Kč. Celkový výsledek hospodaření za obě činnosti PO byl tedy v každém roce zisk, kromě r. 2015. Tam ztráta z hlavní činnosti byla ve stejné výši jako zisk z vedlejší činnosti, výsledek hospodaření byl v roce 2015 roven 0 Kč.

Ukazatele finanční stability ukázaly, že podíl vlastního kapitálu na celkových aktivech organizace se v průběhu let snižuje. Dokazuje tedy skutečnost, že majetek příspěvkové organizace je krytý více cizími zdroji. Tím, že se ukazatel finanční stability v průběhu období snižuje, snižuje se tím i finanční stabilita organizace, což není zrovna pozitivní.

Z Tab. 4. 15 vyplývá už známá skutečnost, že podíl oběžných aktiv na celkových aktivech je větší než 83 %. Podíl zásob na celkových aktivech je zanedbatelný, okolo 5 %.

Při analýze zadluženosti vlastního kapitálu byly zjištěné hodnoty v rozmezí 1,07 – 1,57 a organizace tak využívá rok od roku více cizích zdrojů. Celková zadluženost se

pohybuje okolo 52 % v prvních dvou sledovaných letech. V r. 2015 se však zadluženost zvýšila na 61,05 %, což znamená větší zadlužení a růst rizika.

V oblasti hodnocení rentability byly vypočteny ukazatele rentability aktiv, tržeb a nákladů. Analýza rentability je závislá na výši zisku, takže v roce 2015 jsou ukazatele v nulové hodnotě a nebudeme se tedy tímto rokem zabývat. Výnosnost aktiv z ukazatele rentability aktiv byla v r. 2013 poměrně vysoká, skoro 82%. V dalším roce se však snížila vlivem nižšího zisku až na 63,59 %. Ukazatel rentability tržeb se v roce 2014 snížil na 21,11 %, ale čím nižší hodnota (ne však pod 10 %), tím se zvyšuje obrat zásob a objem tržeb. Rentabilita nákladů se v organizaci snižuje, což je pozitivní, protože dokázala tvořit tržby s nižšími náklady.

Oblast likvidity byla zhodnocena pomocí ukazatelů okamžité, pohotové a celkové likvidity. Jejich vývoj je vidět v Tab. 4. 18 a Grafu 4. 5. Ukazatel celkové likvidity byl v doporučených hodnotách až na rok 2015, kdy je celková likvidita pod hodnotu 1,5 a mohlo by se stát, že organizace nebude mít dostatečnou výši majetku na splacení svých závazků. Hodnota pohotové likvidity nad 1 může znamenat nedostatečné využití volných peněžních prostředků, které by mohla organizace využít efektivněji. Hodnoty okamžité likvidity jsou vyšší v důsledku vysokého stavu finančních prostředků na bankovních účtech a v pokladně a zároveň nízké částky závazků.

Struktura oběžných aktiv vypadala tak, že její největší součástí je finanční majetek, zásoby a pohledávky mají na celkových oběžných aktivech zanedbatelný podíl (5 – 9 %). Čistý pracovní kapitál je nezbytně nutné udržovat v kladných hodnotách, a to se organizaci daří, a také je potřeba financovat oběžný majetek z krátkodobých zdrojů.

Ukazatele aktivity jsou využívány pro řízení aktiv organizace. Obrat aktiv dosahoval hodnot vyšších než 3, což značí zvýšení efektivnosti využití celkových aktiv, protože se jejich hodnota za rok stihnout 3x obrátit a doba jednoho obratu pak trvá mezi 103,64 až 119,5 dne. Zásoby vážou peněžní prostředky cca 6 dní a tím organizace dokáže celkem efektivně řídit svůj sklad. S dobou obratu pohledávek a závazků souvisí tzv. pravidlo solventnosti, jehož předpoklad se příspěvkové organizaci daří velmi dobře plnit. Obě doby obratu mají ve sledovaném období rostoucí charakter, ale důležité je, že doba obratu pohledávek je nižší

než doba obratu závazků. To znamená, že odběratele plní své závazky daleko dříve, než organizace platí své závazky vůči dodavatelům.

Ukazatele autarkie dokazují, že příspěvková organizace je zatím soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů výnosy, a také její příjmy pokrývají veškeré výdaje.

5 Závěr

Cílem práce bylo charakterizovat neziskové organizace a postavení příspěvkových organizací, zaměřit se na konkrétní příspěvkovou organizaci - Domov seniorů Hranice, p. o. a vyhodnotit její financování a hospodaření. Byly použity výkazy příspěvkové organizace za sledované období 2013 – 2015, které byly analyzovány pomocí horizontální a vertikální analýzy, a také analýzy poměrových ukazatelů.

Domov seniorů Hranice je příspěvkovou organizací zřizovanou územně samosprávným celkem, městem Hranice. Příspěvková organizace Domov seniorů Hranice zastřešuje služby Domova seniorů, Domova se zvláštním režimem a Pečovatelské služby. Domov seniorů je určen klientům, kteří už nemohou setrvat v domácím prostředí a potřebují celodenní asistenci. Posláním Domova se zvláštním režimem je umožnit osobám s různými typy demence prožít spokojený život v bezpečném prostředí. Pečovatelská služba pak zajišťuje pomoc a podporu seniorům a tělesně postiženým co nejdéle zůstat v přirozeném prostředí.

Organizace není přímo založena za účelem dosahování zisku. Finanční prostředky, se kterými organizace hospodaří, jsou složeny z vlastních zdrojů, z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí, neinvestičního příspěvku od zřizovatele domova a dotacemi od Úřadu práce v Olomouci. Poskytování dotací a příspěvků se řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Největší výnosy přináší vlastní činnost, kde mezi nejvýnosnější kategorie patří úhrady od uživatelů za služby a příspěvky na péči.

Při finanční analýze dané příspěvkové organizace vyplynulo, že problémem, který by mohl ohrozit hospodaření dané příspěvkové organizace v budoucnu, je neustále se zvyšující zadlužení. Je to způsobeno růstem cizího kapitálu a snižováním vlastního kapitálu. Z analýzy čistého pracovního kapitálu vyplývá, že organizace má dostatečné prostředky na krytí nepředpokládaných výdajů. Jednoznačně lze také říci, že na aktivech mají největší podíl

oběžná aktiva a na krytí zdrojů z větší míry cizí kapitál. Dle ukazatele autarkie v hlavní činnosti byla zjištěna vyrovnanost hospodaření organizace, kdy je příspěvková organizace soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti z dosažených výnosů.

Příspěvková organizace Domov seniorů Hranice měla v letech 2013 a 2014 kladný výsledek hospodaření za hlavní i doplňkovou činnost, v roce 2015 v důsledku ztráty z hlavní činnosti a zisku z vedlejší činnosti ve stejné výši byl celkový výsledek hospodaření nulový.

Vedení organizace by se mělo zaměřit na snížení nákladů, kde velkou část (asi 45 %) tvoří mzdové náklady. Důležité je také zaměřit se na aktivní hledání jiných alternativních způsobů financování a nespolehat se jen na výnosy z vlastní činnosti a poskytované dotace. Organizace by se neměla bránit využití sponzoringu nebo uspořádání veřejné sbírky, např. pomocí fundraisingu. Jde o získání informací a kontaktů s potenciálními dárci, kdy je důležité je přesvědčit, že s jejich příspěvkem bude naloženo ke konkrétnímu prospěšnému účelu. Dárcem může být jednotlivec, firma či další orgány státní správy a v rámci fundraisingu je vhodné také pořádat benefiční akce či prodávat výrobky klientů domova.

Seznam použité literatury

Literatura

- [1] DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2011. 226 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [2] DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 400 s. ISBN 978-80-7478-799-7.
- [3] KIMMEL, Paul, Jerry WEYGANDT a Donald KIESO. *Financial Accounting: Tools for Business Decision Making*. 5th ed. Hoboken: Wiley, 2009. 717 s. ISBN 978-0-470-23980-3.
- [4] KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing, 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3349-4.
- [5] KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
- [6] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu*. Praha: Grada Publishing, 2012. 640 s. ISBN 978-80-247-3637-2.
- [7] MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-664-8.
- [8] MARINIČ, Pavel. *Hodnotový management ve finančním řízení. Hodnota versus finance*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. 260 s. ISBN 978-80-7478-405-7.
- [9] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek – po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- [10] PROKŮPKOVÁ, Danuše a Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2015*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 292 s. ISBN 978-80-7478-833-8.
- [11] PROKŮPKOVÁ, Danuše a Michal SVOBODA. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 152 s. ISBN 978-80-7478-522-1.
- [12] SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací*. Praha: Acha obec účtuje, 2010. 260 s. ISBN 978-80-2545-609-5.

- [13] ŠKRABELOVÁ, Simona. *Když se řekne nezisková organizace*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 130 s. ISBN 80-210-3031-3.

Právní předpisy

- [14] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [19] Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.
- [20] Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- [21] Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- [22] Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.
- [23] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- [24] Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.
- [25] Vyhláška č. 114/2002 Sb., Ministerstva financí o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.
- [26] Vyhláška č. 430/2001 Sb., Ministerstva financí o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích, ve znění pozdějších předpisů.
- [27] Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.
- [28] Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- [29] Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Elektronické zdroje

- [30] LOVĚTÍNSKÝ, Vojtěch a Petra MYLKOVÁ. Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy 2011 [online], AVPO [2016-02-11]. Dostupné z: http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf
- [31] ŠKARABELOVÁ, Simona. Příspěvkové organizace jako konkurent nestátním neziskovým organizacím 2014 [online], Vláda [2016-03-08]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_skarabelova_prispevkove_organizace_pro_web.pdf.

Seznam zkratk

A	Aktiva
ČPK	Čistý pracovní kapitál
ČR	Česká republika
DMS	Donors message service
DO	Doba obratu
DS	Domov seniorů
EBIT	Zisk před zdaněním a úroky
EU	Evropská unie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NOZ	Nový občanský zákoník
OA	Oběžná aktiva
OPS	Obecně prospěšná společnost
PO	Příspěvková organizace
ROA	Rentabilita aktiv
ROS	Rentabilita tržeb
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územně samosprávný celek
VH	Výsledek hospodaření
VK	Vlastní kapitál
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZOK	Zákon o obchodních korporacích

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22.4.2016

Bc. Jana Blažková

Seznam příloh

Příloha č. 1	Zřizovací listina Domova seniorů Hranice, p. o.
Příloha č. 2	Aktiva za rok 2013
Příloha č. 3	Aktiva za rok 2014
Příloha č. 4	Aktiva za rok 2015
Příloha č. 5	Pasiva za období 2013 – 2015
Příloha č. 6	Výkaz zisku a ztráty za rok 2013
Příloha č. 7	Výkaz zisku a ztráty za rok 2014
Příloha č. 8	Výkaz zisku a ztráty za rok 2015